

Šetnja kroz Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt

Galović, Martina

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:394866>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

Odsjek za povijest umjetnosti

Odsjek za germanistiku

Jedinstveni diplomski rad

ŠETNJA KROZ KARLOVAC/SPAZIERGANG DURCH
KARLSTADT:
PRIJEDLOG POVIJESNO-UMJETNIČKOG VODIČA ZA
NASTAVU LIKOVNE UMJETNOSTI I NJEMAČKOG JEZIKA U
SREDNjim ŠKOLAMA

Martina Galović

Mentorice: dr.sc. Jasmina Nestić, doc.
dr.sc. Marija Lütze-Miculinić, izv. prof.

ZAGREB, 2022.

Temeljna dokumentacijska kartica

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za povijest umjetnosti
Odsjek za germanistiku
Diplomski studij

Diplomski rad

ŠETNJA KROZ KARLOVAC/SPAZIERGANG DURCH KARLSTADT: PRIJEDLOG POVIJESNO-UMJETNIČKOG VODIČA ZA NASTAVU LIKOVNE UMJETNOSTI I NJEMAČKOG JEZIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA

Walk through Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt:
Proposal of a historical and artistic guide for teaching Visual Arts and German language in
secondary schools

Martina Galović

SAŽETAK

Cilj ovog diplomskog rada je ukazati na mogućnosti koje povijesna Zvijezda i današnji grad Karlovac sa svojim znamenitostima pružaju u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika. Radom želim ukazati na mogućnost povezivanja sadržaja navedenih nastavnih predmeta u integriranoj nastavi na primjerima iz neposredne blizine te prezentirati suvremene metode i načine kojima se taj sadržaj može obraditi i usvojiti u srednjoškolskoj nastavi. Osim usvajanja novih znanja i vještina, cilj ovog Vodiča je i učenicima osvijestiti važnost kulturne baštine i njenog očuvanja, ali i odgovornosti koju oni sami imaju prema istoj toj baštini, njenoj zaštiti i prezentaciji. Rad započinje sažetim pregledom *Kurikuluma za Likovnu umjetnost* i *Kurikuluma za Njemački jezik*, objašnjenjem pojma CLIL i primjenom u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u srednjim školama te metodičko-didaktičkim opisom predloženog Vodiča. Drugi dio rada čini Vodič. Sadržaj i zadaci su raspoređeni u sedam tematskih poglavlja i prate okolnosti nastanka utvrde, povijest i razvoj arhitekture grada, pregled muzejskih i galerijskih institucija u gradu, osobitosti samostanske arhitekture i vjerskih, ali i društvenih običaja, urbanu umjetnost i znamenitosti grada.

Ključne riječi: *CLIL metoda, Likovna umjetnost, Njemački jezik, povijesno-umjetnički vodič, Karlovac*

Rad je pohranjen u: knjižnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Rad sadrži: broj stranica 84, broj reprodukcija 72. Izvornik je na hrvatskom jeziku.

Mentorica: doc. dr. sc. Jasmina Nestić, doc.

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Marija Lütze-Miculinić

Ocjenjivači: doc. dr. sc. Jasmina Nestić, izv. prof. dr. sc. Marija Lütze-Miculinić, mr. sc. Irena Petrušić-Hluchy; Filozofski fakultet, Zagreb

Datum prijave rada: 20. siječnja 2021.

Datum predaje rada: 4. svibnja 2022.

Datum obrane rada: 12. svibnja 2022.

Ocjena: 5

Izjava o etičnosti

Ja, Martina Galović, diplomantica na Nastavničkom smjeru diplomskoga studija povijesti umjetnosti na Odsjeku za povijest umjetnosti i diplomantica na Nastavničkom smjeru diplomskog studija germanistike na Odsjeku za germanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, izjavljujem da je diplomski rad pod nazivom *Šetnja kroz Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt, Prijedlog povijesno-umjetničkog vodiča za nastavu Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u srednjim školama* rezultat mog istraživanja i u potpunosti samostalno napisan. Također, izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije izravno preuzet iz nenavedene literature ili napisan na nedozvoljen način, te da se tekst u potpunosti temelji na literaturi kako je navedeno u bilješkama, uz poštivanje etičkih standarda u citiranju i korištenju izvora.

U Zagrebu, 4. svibnja 2022.

Vlastoručni potpis

Handwritten signature of Martina Galović in dark ink.

Zahvala

Zahvaljujem mentoricama dr. sc. Jamini Nestić, doc. i dr. sc. Mariji Lütze-Miculinić, izv. prof. na savjetima i pomoći pri izradi ovog diplomskog rada.

Zahvaljujem se i svima ostalima koji su pomogli pri izradi ovog rada svojim savjetima, podrškom i najviše strpljenjem i razumijevanjem, svima koji su me pratili prilikom prikupljanja informacija i fotografiranja motiva po gradu, pristali na kavama raspravljati o temama i sadržaju i motivirali me da svakim danom budem bolja verzija sebe.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Kurikulumi srednjoškolskih predmeta Likovna umjetnost i Njemački jezik u kontekstu tema razrađenih u Vodiču	3
2.1. Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije.....	3
2.2. Kurikulum nastavnog predmeta Njemačkog jezika za osnovne škole i gimnazije	4
3. Prijedlog Vodiča i njegovo korištenje u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika	6
3.1. Struktura Vodiča.....	7
3.2. Ciljevi i metode rada s učenicima na nastavi izvođenoj prema Vodiču	8
4. Vodič Šetnja kroz Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt.....	11
Uvod	13
Poglavlje 1. <i>Rođendan grada Karlovca</i>	14
Poglavlje 2. <i>Promjene u arhitekturi Zvijezde u 19. i 20. stoljeću i kultura stanovanja</i>	24
Poglavlje 3. <i>Šetnja po karlovačkim muzejima i galerijama</i>	35
Poglavlje 4. <i>Franjevci i advent u Karlovcu</i>	47
Poglavlje 5. <i>Zamrznuti u vremenu – Javna skulptura</i>	55
Poglavlje 6. <i>Zamrznuti u vremenu – Ulična umjetnost</i>	64
Poglavlje 7. <i>Poznati Karlovčani</i>	69
Za kraj.....	73
5. Zaključak.....	75
Popis literature.....	76
Popis slikovnih priloga.....	79
Sažetak	83
Zusammenfassung	83
Summary	84

1. Uvod

Cilj obrazovanja nije znanje, nego djelovanje (Herbert Spencer)

Izbor metoda i oblika rada u suvremenoj nastavi ključno je pitanje svakog nastavnika. Za razliku od tradicionalnih metoda u kojima je nastavnik prenositelj znanja, a učenik pasivni slušač, suvremene nastavne metode omogućuju aktivno uključivanje učenika u nastavni proces. U suvremenoj nastavi posebno je naglašen i odnos prema nacionalnoj kulturnoj baštini. Materijalna i nematerijalna kulturna baština sa svim svojim raznolikostima i posebnostima je zajedničko bogatstvo, a njena zaštita jedan je od važnih čimbenika za prepoznavanje, definiranje i uvažavanje različitosti i kulturnog identiteta.

Grad Karlovac je 2011. godine u suradnji s gradskim osnovnim i srednjim školama i uz podršku Karlovačke županije započeo projekt *Zvijezda u školi (Naša zvijezda)*.¹ Projekt je namijenjen nastavnicima, stručnim suradnicima i učenicima osnovnih i srednjih škola grada Karlovca. Dosadašnjim iskustvom je tema povijesne karlovačke Zvijezde u redovitu nastavu bila uključena u osnovnim školama kroz nastavnu cjelinu *Zavičaj* unutar predmeta *Priroda i društvo*, a dalje ovisno o interesu nastavnika i potrebi da se koristi kao motiv ili tema u nastavi te interesu učenika. Ciljevi spomenutog projekta podrazumijevaju podizanje razine znanja o Zvijezdi kao gradskoj povijesnoj jezgri Karlovca, kao kulturnog spomenika, dokaza kontinuiteta života na ovim prostorima te kao jedinstvenog resursa za gospodarski razvoj i očuvanje identiteta Karlovca. Također, cilj projekta je i iskoristiti temu karlovačke Zvijezde kao referentnu točku i osnovni sadržaj za nastavu u svim predmetima za sve uzraste u osnovnim i srednjim školama grada Karlovca korištenjem suvremenih metodičkih pristupa. Ideja projekta teži tome da svaki učenik karlovačkih škola svake godine u svakom predmetu nauči nešto novo o Zvijezdi, samostalno je istražuje i ciljano posjećuje.² Projekt *Zvijezda u školi* je 2016. godine osvojio nagradu Europske unije za kulturnu baštinu u kategoriji obrazovanja, odgoja i podizanja svijesti.³ U sklopu projekta izdan je i priručnik za učitelje i nastavnike osnovnih i srednjih škola naziva *Zvijezda u školi* autorica Nevenke Bončić, Mirne Korkut i Marine Grčić, u kojemu je naglašena važnost problemske, istraživačke, projektne i integrirane nastave.⁴

---

¹ Vidi: *Zvijezda u školi*, <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/zvijezda-u-skoli-103/103> (pogledano 15. ožujka 2022.)

² Isto.

³ Isto.

⁴ Vidi: Nevenka Bončić, Mirna Korkut, Marina Grčić, *Zvijezda u školi*, 2014., str. 9.

Spomenuti projekt potaknuo je izradu ovog diplomskog rada u kojem predlažem povijesno-umjetnički vodič po gradu Karlovcu, osmišljen za potrebe srednjoškolske nastave. Cilj ovog rada i vodiča je ukazati na mogućnosti koje sam grad Karlovac sa svojom povijesnom jezgrom, širim gradskim središtem i znamenitostima pruža u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika. Ovim radom želim ukazati i na mogućnosti povezivanja sadržaja Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u integriranoj nastavi na primjeru grada te prezentirati načine na koje se taj sadržaj može obraditi i usvojiti u srednjoškolskoj nastavi. Predloženi Vodič donosi primjere tema koje se mogu obraditi u sklopu redovite nastave i zadataka koji potiču istraživački rad, kritičko mišljenje, ali i kreativnost kod učenika u sklopu spomenutih nastavnih predmeta.

Osim što bi se predloženi sadržaj mogao obrađivati odvojeno za svaki nastavni predmet, dio sadržaja moguće je obraditi primjenom CLIL metode u nastavi (Content and language integrated learning/Sadržajno i jezično integrirano učenje), odnosno pristupom učenju sadržaja putem stranog jezika, pri čemu se ujedno podučava i strani jezik.⁵

---

⁵ Vidi: *What is CLIL?*, <https://www.onestopenglish.com/clil/what-is-clil/501038.article> (pregledano 27. rujna 2021.)

2. Kurikulumi srednjoškolskih predmeta Likovna umjetnost i Njemački jezik u kontekstu tema razrađenih u Vodiču

2.1. Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije

Sveobuhvatnom kurikularnom reformom 2019. godine predstavljeni su novi predmetni kurikulumi. Naglasak u njima je, između ostalog, posebno stavljen na odgojno-obrazovne ishode i načine ostvarivanja istih i domene, odnosno ključne koncepte koji čine gradivnu strukturu predmeta.⁶ Unutar *Kurikuluma nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije* (dalje *Kurikulum za Likovnu umjetnost*) postavljene su domene *Stvaralaštvo i produktivnost*, *Doživljaj i kritički stav* i *Umjetnost u kontekstu*. Domena *Stvaralaštvo i produktivnost* ostvaruje se istraživačkim radom učenika čime se razvijaju senzorne, izražajne, praktične, intelektualne i psihofizičke sposobnosti i vještine kod učenika. Domena uključuje istraživanje, razvijanje i izražavanje ideja uporabom različitih materijala i medija, koristeći pritom problemski pristup s ciljem poticanja učenikova kreativnog mišljenja, inovativnosti i poduzetnosti. Cilj domene *Doživljaj i kritički stav* je potaknuti učenike na aktivno promatranje i raspravljanje o likovnim djelima, da učenici razviju sposobnost analitičkog i kritičkog mišljenja te da mogu argumentirano dati svoje mišljenje i razviti stav o likovnom stvaralaštvu i vizualnome okruženju. Domena *Umjetnost u kontekstu* omogućava razumijevanje likovnih i vizualnih pojava u različitim zajednicama i kulturama te kritičko sagledavanje utjecaja konteksta na nastanak, doživljavanje i tumačenje djela povezujući ga s vlastitim iskustvom. Unatoč strukturalnoj podjeli na tri domene, one se u nastavi trebaju preplitati i dopunjavati ovisno o potrebama sadržaja pojedinog ishoda.⁷

Teme i sadržaji koju su propisani *Kurikulumom za Likovnu umjetnost* raspoređeni su u četiri cjeline te je tako stvoren odmak od kronološkog prema tematskom pristupu. Sukladno tome, u prvom razredu srednje škole obrađuje se tematski koncept *Umjetnost i čovjek* s podtemama *Ljudsko tijelo u umjetnosti* i *Pogled na svijet*, u drugom razredu tematski koncept *Čovjek i prostor*, u trećem razredu tematski koncept *Umjetnost i tumačenje svijeta* s

---

⁶ Domene su organizacijska, odnosno gradivna područja predmetnog kurikuluma.

⁷ Vidi: *Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne i Likovna umjetnost za gimnazije* (dalje *Kurikulum za Likovnu umjetnost*), 2019., str. 7.

<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Predmetni/Kurikulum%20nastavnog%20predmeta%20Likovna%20kultura%20za%20osnovne%20skole%20i%20Likovna%20umjetnost%20za%20gimnazije.pdf>
(pregledano 12. studenog 2021.)

podtemama *Umjetnost i duhovnost* i *Umjetnost i znanost*, a u četvrtom razredu tematski koncepti *Umjetnost i moć* i *Umjetnost i stvaralački proces*.

Teme predložene u Vodiču prate tematske koncepte unutar *Kurikuluma za Likovnu umjetnost*. Primjerice, teme *Zamrznuti u vremenu*, *Šetnja po karlovačkim muzejima i galerijama* i *Ulična umjetnost* mogu se koristiti na nastavi u sklopu podteme *Ljudsko tijelo u umjetnosti* prilikom rasprave o načinima prikaza ljudskog tijela, ali i u sklopu drugih tematskih koncepata. Teme *Ulična umjetnost*, *Zamrznuti u vremenu*, *Rođendan grada Karlovca* i *Promjene u arhitekturi Zvijezde u 19. i 20. stoljeću i kultura življenja* mogu se obrađivati u sklopu tematskog koncepta *Čovjek i prostor* jer koncept obuhvaća razvoj gradova, intervencije u prostoru, uličnu umjetnost, interpolacije, javnu plastiku i zaštitu graditeljskog naslijeđa. *Šetnja po Karlovačkim muzejima i galerijama* nadovezuje se i na podtemu *Umjetničke institucije* unutar koncepta *Umjetnost i moć*, a *Poznati Karlovčani* na temu *Stvaralački proces*.

Kako je u *Kurikulumu za Likovnu umjetnost* naglašeno, nastavnik može sam odabrati redoslijed tema unutar školske godine, sinkronijski ili dijakronijski pristup pojedinoj temi, a ishodi se slobodno prožimaju i kombiniraju.⁸

2.2. Kurikulum nastavnog predmeta Njemačkoga jezika za osnovne škole i gimnazije

Kurikulum nastavnog predmeta Njemačkoga jezika za osnovne škole i gimnazije (dalje *Kurikulum za Njemački jezik*) također spominje tri domene koje proizlaze iz generičkih kompetencija, konceptualizacije jezično-komunikacijskoga područja i svrhe nastavnoga predmeta Njemački jezik. To su *Komunikacijska jezična kompetencija*, *Međukulturna komunikacijska kompetencija* i *Samostalnost u ovladavanju jezikom*. Domena *Komunikacijska jezična kompetencija* usmjerena je na učinkovito služenje učenika vokabularom u skladu sa situacijom u kojoj se nalazi, a postiže se stjecanjem znanja o jeziku i razvijanjem sposobnosti korištenja jezika u određenoj situaciji, odnosno prilikom komunikacije. Cilj domene *Međukulturna komunikacijska kompetencija* je pospješiti komunikaciju među govornicima njemačkoga jezika različitoga kulturnoga podrijetla, da učenik stekne sposobnost objektivno sagledati sličnosti i razlike među kulturama i da primjereno situaciji komunicira i uvažava sugovornike različitih kultura. Domena *Samostalnost u ovladavanju jezikom* usmjerena je na

---

⁸ Vidi: Isto, str. 72., 78., 84., 90.

to da učenik preuzme odgovornost za osobno učenje jezika. Samostalnost u ovladavanju jezikom je ključ uspješnog ovladavanja prethodno navedenih kompetencija, ali razvija i preduvjete za cjeloživotni razvoj.⁹

Teme i sadržaji, odnosno preporučene teme, jezične strukture i jezično-komunikacijske funkcije propisane u *Kurikulumu za Njemački jezik* usko su povezane s prethodno navedenim domenama. Progresijom od nižih prema višim razredima povećava se i kompleksnost i dužina tekstova koje učenik razumije i proizvodi. Budući da se preporučene tematske cjeline mogu ponavljati iz godine u godinu, moguće je produblјivanje i usavršavanje njihova sadržaja. To se odnosi na teme *Način življenja (svakodnevna aktivnost, međuljudski odnosi, stanovanje, zdravlje)*, *Obrazovanje/škola i rad/zanimanje*, *Slobodno vrijeme i zabava*, *Okoliš i ekologija*, *Tehnologija i mediji*, *Politika, društvo i aktivno građanstvo*.¹⁰ Teme i zadaci predloženi u Vodiču djelomično prate predložene teme u *Kurikulumu za Njemački jezik* kako bi se one lakše mogle primijeniti u nastavi. Primjerice, temu *Način življenja* prati tema *Promjene u arhitekturi 19. i 20. stoljeća i kultura življenja*, temu *Slobodno vrijeme i zabava* prati više tema od kojih bih izdvojila teme *Šetnja po Karlovačkim muzejima i galerijama* i *Franjevci i advent u Karlovcu*. Nadalje se tema vodiča *Ulična umjetnost* naslanja na predloženu temu *Politika, društvo i aktivno građanstvo*, a sve teme su usko vezane uz predloženu temu *Tehnologija i mediji*.

Učenje i poučavanje iz oba nastavna predmeta organizira se kao niz manjih ili većih cjelina vezanih uz preporučene i izborne teme. Nastavnici samostalno određuju sadržaje kojima će ostvariti odgojno-obrazovne ishode. Cilj je odabranim temama povezati sadržaje ishoda predmeta s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnog života. Također, nastavnici imaju mogućnost odlučivanja o dužini trajanja cjelina, broju i vrsti primjera, što likovnih, što jezičnih, te načinu na koji se izvodi zaključni dio cjeline. Organizacijom učenja i poučavanja u projektnim ili kontekstnim cjelinama omogućeno je istovremeno ostvarivanje više ishoda koji se međusobno nadopunjuju.¹¹

---

⁹ Vidi: *Kurikulum nastavnog predmeta Njemačkoga jezika za osnovne škole i gimnazije* (dalje *Kurikulum za Njemački jezik*), 2019., str. 9. – 11. <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Publikacije/Predmetni//Kurikulum%20nastavnoga%20predmeta%20Njemacki%20jezik%20za%20osnovne%20skole%20i%20gimnazije%20u%20RH.pdf> (pregledano 12. studenog 2021.)

¹⁰ Vidi: Isto, str. 57. – 330.

¹¹ Vidi: *Kurikulum za Likovnu umjetnost*, 2019., str. 9.

3. Prijedlog Vodiča i njegovo korištenje u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika

Predloženi Vodič namijenjen je nastavnicima i učenicima srednjih škola koji unutar svojih nastavnih programa pohađaju odnosno predaju predmete Likovna umjetnost i Njemački jezik. Može se koristiti u nastavi, ali i samostalno, prema interesima učenika izvan nastave. Nastavnik može u sklopu svoje nastave usmjeravati učenike prema Vodiču, odnosno prema odabranom sadržaju i zadacima. Vodič u prvom dijelu daje općenite informacije o Karlovcu, povijesti i pojedinostima grada, a od učenika kroz zadatke traži dodatno istraživanje kako bi upotpunio sveobuhvatnu sliku o pojedinoj temi.

Unutar samog teksta Vodiča nema bilješki koje upućuju na literaturu iz koje je preuzeta informacija. Razlog je estetski, odnosno kako se ne bi narušio kontinuitet čitanja sadržaja. Na kraju svakog poglavlja unutar Vodiča nalazi se zasebna cjelina s popisom literature i dodatne literature za one koji žele znati više.

Teme Vodiča se dijelom ili u potpunosti podudaraju s predloženim temama unutar *Kurikuluma za Likovnu umjetnost*, a namijenjene su učenicima koji uče Likovnu umjetnost u 1., 2. i 4. razredu srednje škole unutar četverogodišnjeg programa, odnosno u 1. i 2. razredima dvogodišnjeg programa. U sklopu nastave Njemačkog jezika korištenje Vodiča nije ograničeno izborom tema već interesom učenika i nastavnika i stupnjevima znanja jezika, odnosno Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike (ZEROJ, dalje *Referentni okvir*).¹² Tako su sukladno *Referentnom okviru* zadaci unutar Vodiča označeni prema razinama znanja Njemačkog jezika s oznakama A (A1, A2), B (B1, B2) i C (C1, C2). Oznake A, B i C označavaju tri glavne razine po kojima se učenici mogu svrstati u pogledu jezičnog znanja: A označava temeljnog korisnika, B samostalnog, a C iskusnog korisnika. Svaka od te tri razine se zatim grana na dvije tako da sveukupno postoji šest stupnjeva znanja stranog jezika. Za svaku komunikacijsku aktivnost – slušanje i čitanje, govornu interakciju, pisanje i govornu produkciju – postoje ljestvice opisane kompetencije koje se temelje na određenim deskriptorima. Uz to je važan i kontekst uporabe jezika prema područjima, situacijama, uvjetima, mentalnom kontekstu, temama i komunikacijskim zadacima.¹³

---

¹² *Zajednički europski referentni okvir za jezike* (ZEROJ, CEFRL ili CEF) je dokument sa smjernicama čiji je cilj usuglasiti i pojednostaviti kriterije za učenje i poučavanje stranog jezika na razini cijele Europe, <https://www.goethe.de/z/50/commeuro/101.htm> (pregledano 1. ožujka 2022.)

¹³ Tihana Bagić, *Samostalnost u učenju stranih jezika i zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ)*, 2011., str. 227., <https://hrcak.srce.hr/file/125477> (pregledano 1. ožujka 2022.)

Predloženi Vodič nastavlja se na ideju spomenutog projekta *Zvijezda u školi* (2011.) u kojem grad Karlovac, odnosno njegova povijesna jezgra, arhitektura i intervencije u prostoru postaju nastavno sredstvo u suvremenoj nastavi, daju učenicima mogućnost da razvijaju sposobnost samostalnog istraživanja i zaključivanja i da usvajaju znanja iz raznih područja obrazovanja.¹⁴ Ovim Vodičem se pokušavaju učenicima i nastavnicima približiti mogućnosti koje nudi sama povijesna Zvijezda i grad Karlovac sa svim svojim znamenitostima na način da lakše i bolje shvate okruženje u kojem se nalaze.

3.1. Struktura Vodiča

Vodič je podijeljen po tematskim cjelinama koje nadopunjuju nastavne sadržaje odnosno cjeline predviđene kurikulumima nastavnih predmeta s prijedlozima nastavnih aktivnosti koje učenici mogu raditi samostalno, u paru ili u grupama, na hrvatskom i/ili njemačkom jeziku. Učenicima, ali i nastavnicima se na odabir nude pojedine teme, odnosno vježbe, zadaci i idejni prijedlozi čijim rješavanjem produbljuju svoje znanje o gradu Karlovcu i njegovoj povijesti, ali i sadašnjosti. Svaku cjelinu, odnosno temu navedenu u Vodiču učenici s nastavnikom mogu obraditi kao zasebnu temu u sklopu nastave kao dodatak preporučenom sadržaju, u cijelosti ili samo jedan njen dio, ovisno o željama i potrebama učenika i nastavnika. Također, ponuđeni zadaci i vježbe mogu se iskoristiti u nastavi svi kao cjelina ili svaki zasebno, istim redoslijedom navedenim u Vodiču ili po vlastitim željama i potrebama nastavnika.

Na početku Vodiča nalazi se uvodna riječ s uputama za rad, opisom vrsta zadataka, vizualnim primjerima zadataka, opisom izgleda poglavlja i popratnih tehničkih osobitosti i poveznica za interaktivne karte grada za nastavu Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika. Vodič se sastoji od sedam poglavlja koja prate povijest i razvoj grada i njegove osobitosti. To su *Rođendan grada Karlovca*, *Promjene u arhitekturi Zvijezde u 19. i 20. stoljeću i kultura stanovanja*, *Šetnja po Karlovačkim muzejima i galerijama*, *Franjevci i advent u Karlovcu*, *Zamrznuti u vremenu – Javna skulptura*, *Zamrznuti u vremenu – Ulična umjetnosti* i *Poznati Karlovčani*.

Poglavljja se sastoje od tekstualnog i vizualnog sadržaja te predloženih zadataka za rješavanje. Nakon zadataka slijedi navedeni pojmovnik i tablica s informacijama o prilagođenosti kurikulumu. *Pojmovnik* donosi objašnjenja manje poznatih pojmova koji se

---

¹⁴ Vidi: Nevenka Bončić, Mirna Korkut, Marina Grčić, *Zvijezda u školi*, 2014., str. ?

spominju u tekstu pojedinog poglavlja. U tablici *Prilagođenost kurikulumu* navedeni su razina znanja, ciljevi i ishodi za oba nastavna predmeta. Poglavlja završavaju popisom korištene literature i dodatne literature za one koji žele znati više.

Sastavni dio ovog Vodiča je i interaktivna internetska stranica s prikazom suvremenog tlocrta grada i trenutnim stanjem, odnosno položajem sastavnica koje ga čine (arhitektura, parkovi, znamenitosti, položaji javnih skulptura i primjera ulične umjetnosti), a u tlocrt ih unose učenici kako rješavaju zadatke pojedinih poglavlja Vodiča. Nakon što se obrade sve predložene teme interaktivna karta će sadržavati sve bitne znamenitosti grada i pružati temelj za kvalitetnu povijesno-umjetničku virtualnu „šetnju“ gradom. Predviđene su dvije verzije interaktivne karte – verzija na hrvatskom jeziku za nastavu Likovne umjetnosti i verzija na njemačkom jeziku za nastavu Njemačkog jezika. Obje verzije interaktivne karte izrađene su uz pomoć online platforme *padlet*. Korisnici mogu u realnom vremenu surađivati na određenom zadatku ili projektu u obliku učitavanja, organiziranja i dijeljenja sadržaja na virtualnim oglasnim pločama naziva „padlet“.¹⁵ Zbog mogućnosti odabira karte grada kao podloge, odnosno radne površine ili oglasne ploče na koju se dalje postavljaju informacije, fotografije, video zapisi, tekstovi i poveznice, platforma *padlet* izrazito je pogodna za izradu virtualnog kataloga s informacijama za šetnju po gradu Karlovcu i povijesnoj Zvijezdi.

3.2. Ciljevi i metode rada s učenicima na nastavi izvedenoj prema Vodiču

Predloženi Vodič, kao i novi kurikulumi nastavnih predmeta, usmjereni su na razvijanje generičkih i specifičnih kompetencija kod učenika. Cilj je predloženim sadržajem i zadacima u Vodiču na području Likovne umjetnosti potaknuti učenike na usvajanje i razumijevanje likovnog jezika i likovne pismenosti, izražavanje stvaralačkog mišljenja rješavanjem problema, razvoj psihomotoričkih i kognitivnih vještina, razvijanje kritičkog mišljenja, stavova i vrijednosti, razumijevanje konteksta te sudjelovanje u umjetničkim događajima i aktivnostima.¹⁶ Na području Njemačkog jezika cilj je predloženim sadržajem i zadacima potaknuti učenike na samostalnu i učinkovitu komunikaciju na stranom jeziku, ukazati na mogućnosti učenikove višejezične kompetencije kako bi u budućnosti lakše svladavao i druge strane jezike, na sve veću povezanost ljudi u multikulturnome društvu, na uvažavanje i poštivanje različitosti, ali i na unapređenje kognitivnih sposobnosti, strategija učenja i socijalnih vještina, na usavršavanje kompetencije cjeloživotnog učenja i pronalaska

¹⁵ Vidi: *Što je padlet?*, <https://padlet.help/l/en/about-padlet/what-is-padlet> (pogledano 15. ožujka 2022.)

¹⁶ Vidi: *Kurikulum za Likovnu umjetnost*, 2019., str. 6.

kreativnih i inovativnih rješenja problema.¹⁷ Cilj ovog Vodiča je i učenicima osvijestiti važnost kulturne baštine i njenog očuvanja, ali i odgovornosti koju oni sami imaju prema istoj toj baštini, njenoj zaštiti i prezentaciji. Unutar oba nastavna predmeta, predloženim sadržajem i zadacima cilj je kod učenika razvijati, osim specifičnih i generičke kompetencije kao što su odgovornost, samostalnost, samoinicijativnost, komunikacija i suradnja.

Jedna od mogućnosti koju pruža ovaj vodič je povezivanje sadržaja Likovne umjetnosti i Njemačkoga jezika te uvođenje već spomenute CLIL metode u nastavu (*Content and Language Intergrated Learning/Sadržajno i jezično integrirano učenje*), koja se odnosi na poučavanje nastavnih predmeta prirodoslovno-matematičkog, društvenog ili humanističkog područja kroz strani jezik.¹⁸ U nastavi u kojoj se provodi CLIL u potpunosti ili samo djelomično, zadaci i vježbe su prilagođeni na način da je učenicima pažnja usmjerena na strani jezik i na usavršavanje kompetencije primjene stranog jezika dok paralelno uče novi sadržaj predmeta (primjerice iz Likovne umjetnosti). U takvoj metodi koriste se nastavni materijali bogati vizualnim primjerima radi lakšeg razumijevanja značenja i konteksta i usvajanja novih sadržaja. Uspješno usvajanje nastavnog sadržaja i nove razine jezične kompetencije ne ovisi samo o predznanju učenika, već i o zahtjevnosti nastavnog sadržaja predmeta koji se podučava.¹⁹ Ovom metodom nadopunjuju se mogućnosti koje pruža Vodič jer osim komunikacijskih kompetencija koje podrazumijevaju stjecanje znanja o primjerice njemačkom jeziku (vokabular, gramatika, pravopis, izgovor) učenici paralelno usvajaju konkretna znanja i vještine na primjeru okruženja i društva u kojem žive. Nekoliko zadataka predloženih u Vodiču s oznakom CLIL obuhvaćaju usavršavanje kompetencije primjene Njemačkog jezika na primjeru nastavnog sadržaja iz Likovne umjetnosti – ulične umjetnosti, urbanizma, arhitekture i zaštite spomenika.

Za učenike su predviđeni zadaci i vježbe koje izvode samostalno, individualno, u paru ili grupi. Zadaci obuhvaćaju više razina znanja kognitivnog, afektivnog i psihomotoričnog područja učenja.²⁰ U nekim zadacima od učenika se očekuje da prepozna, odnosno dosjeti se relevantnog znanja, a u nekim zadacima da uspoređi i/ili objasni nešto kako bi se provjerilo njegovo razumijevanje sadržaja. U nekim zadacima se od učenika očekuje analiziranje sadržaja, odnosno da rastavi sadržaj u sastavne dijelove uz razumijevanje međusobne

---

¹⁷ Vidi: *Kurikulum za Njemački jezik*, 2019., str. 8.

¹⁸ Vidi: *What is CLIL?*, <https://www.onestopenglish.com/clil/what-is-clil/501038.article> (pregledano 12. studenog 2021.)

¹⁹ Vidi: *CLIL*, <https://www.teachingenglish.org.uk/article/clil> (pregledano 12. studenog. 2021.)

²⁰ Vidi: *Priručnik za izradu ishoda učenja*, 2018., str. 5., https://www.unizd.hr/Portals/0/kvaliteta/Prirucnik_za_izradu_ishoda_ucenja.pdf?ver=2019-03-07-133532-253 (pregledano 27. travnja 2022.)

povezanosti tih dijelova i njihova odnosa prema cjelini. Neki zadaci od učenika zahtijevaju i više razine kognitivnog područja učenja kao što su vrednovanje i stvaranje. Zadacima su također obuhvaćene afektivna (osjećaji, vrijednosti, uvažavanje, entuzijazam, motivacija i stavovi) i psihomotorična (fizičko kretanje, koordinacija i izvođenje motoričkih vještina) područja učenja.²¹ Za rješavanje nekih zadataka dovoljno je i nekoliko minuta te ih je zbog toga moguće rješavati na nastavi. U nekim zadacima je potrebno prethodno posjetiti određenu lokaciju ili ustanovu, a za neke zadatke je potreban duži vremenski period za rješavanje te su oni navedeni kao ideje za rad u sklopu nastave. Suvremenim pristupom i metodama aktivno se uključuje sve učenike u nastavni proces. Učenike se motivira različitim pristupima i metodama u radu te oni tako razvijaju nove oblike samoučenja i učvršćuju osjećaj samoodgovornosti. Prilikom odabira metoda rada u Vodiču vodilo se računa o mogućim učenikovim potrebama i iskustvima. U Vodiču je osim vizualnih i verbalnih metoda naglasak stavljen i na prakseološke metode koje su usmjerene na razvoj psihomotoričkog područja kod učenika. Učenici stječu iskustva izravnim izvođenjem praktične radnje što obuhvaća istovremeno i osjetilno-praktičnu i misaono-teorijsku komponentu, odnosno povezuju teoriju i praksu. Naposljetku, cilj je bio zadacima potaknuti kod učenika znatiželju za vlastitom okolinom, usmjeriti ih i ukazati im na važnost živog kulturnog spomenika, te da steknu potrebne specifične kompetencije koje će im pomoći pri očuvanju, ali i prezentiranju kulturnog dobra.

---

²¹ Vidi: Isto., str. 9., 10.

4. Vodič Šetnja kroz Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt

Šetnja kroz Karlovac

*Povijesno-umjetnički vodič za
nastavu likovne umjetnosti i
Njemačkog jezika*

Spaziergang durch Karlstadt

Naslov: *Šetnja kroz Karlovac/Spaziergang durch Karlstadt. Povijesno-umjetnički vodič za nastavu Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika*

Autorica: Martina Galović

Dizajn: Martina Galović

Naslovnica: Mural, stambena zgrada u gradskoj četvrti Rakovac, Karlovac; Panorama Karlovca; Logotip Karlovca

Copyright: Martina Galović

Mjesto i godina izdavanja: Zagreb, 2022.

Uvod

Dragi učenici i nastavnici,

Vodič pred vama zamišljen je kao pomoćno sredstvo za nastavu Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u srednjim školama. Sastoji se od sedam poglavlja koja sadrže tekstove, slikovne primjere, zadatke za učenike, popis literature (korištene i preporučene za one koji žele znati više) i pojmovnika na kraju. Zadaci za učenike nalaze se u sklopu teksta i posebno su naglašeni bojom, kao na primjerima dolje. Unutar svakoga poglavlja osmišljeno je po nekoliko zadataka za oba nastavna predmeta, a nastavnici imaju mogućnost odabira pojedinih zadataka koji će odgovarati njihovoj koncepciji obrade teme s učenicima.

Zadatak 1. Crtanje po uputama. Za izvedbu zadatka pripremi šestar, ravnalo, kutomjer, olovku i flomaster. Prvih pet koraka zadatka izvodi običnom olovkom.

Zadatak 2. (CLIL, A2, B1) Izradi vremenski lentu povijesti i razvoja Zvijezde u programu za izradu vremenskih lenti Genial.ly – Infographics: <https://app.genial.ly/templates/infographics>

Aufgabe 8. (A2, B1)
Gruppenarbeit
Jede Gruppe macht vor der Stunde Fotos von einem bekannten oder weniger bekannten Stadtteil.

Zadaci označeni narančastom bojom predviđeni su za rješavanje u sklopu nastave Likovne umjetnosti, zadaci označeni zelenom bojom predviđeni su za rješavanje u sklopu nastave Njemačkog jezika, a zadatke označene plavom bojom moguće je rješavati u sklopu oba nastavna predmeta (CLIL metoda).

Zadaci se rješavaju samostalno, u paru i u grupama. Kod svakog zadatka naznačeno je koji oblik rada je predviđen. Radom u paru i radom u grupama svaki učenik ima odgovornost savjesno, pošteno i na vrijeme rješavati svoj dio zadatka vodeći računa o ispravnosti informacija, njihovoj relevantnosti i o pravednom odnosu naspram ostalih učenika. Kod svakog zadatka je naznačeno i predviđeno vrijeme koje je potrebno za rješavanje zadatka.

Unutar teksta nalaze se izdvojeni, opisani primjeri koji služe kao orijentir u daljnjem rješavanju zadataka. Zadaci se odabiru po željama i potrebama te je moguće njihovo individualno prilagođavanje. Neki od zadataka iziskuju mnogo vremena i truda od učenika i nastavnika te su unutar Vodiča naznačeni kao *Idejni prijedlozi* podložni daljnoj razradi i primjeni u nastavi.

Pojmovnik

Pojmovnik je označen žutom bojom, a nalazi se na kraju svakog poglavlja i donosi objašnjenja manje poznatih pojmova.

Unutar svakog poglavlja navedena je i tablica *Prilagođenost kurikulumu* u kojoj su navedene razina znanja, ciljevi i ishodi.

Na samom kraju svakog poglavlja nalaze se popis korištene i popis dodatne literature za one koji žele znati više.

Nadam se kako će Vam Vodič i zadaci biti zanimljivi i korisni!

Martina Galović

Poglavlje 1. *Rođendan grada Karlovca*

„Carlstadt, eingefangen zu bauen 13. July 1579.“ (Karlovac, početak gradnje 13. srpnja 1579.), zapis je koji nam otkriva rođendan grada Karlovca. Nalazi se na prvom poznatom planu tvrđave, odnosno na planu vojnog grada koji je imao zadaću zaustaviti daljnje prodore Osmanlija prema zemljama Kranjske, Štajerske i Koruške, odnosno prema srednjoj i zapadnoj Europi. Smještaj grada bio je određen prvenstveno ratnim potrebama, a kao najbolje mjesto izabrano je zemljište hrvatskih knezova Zrinskih koje je Juraj Zrinski zajedno s gradom Dubovcem ustupio nadvojvodi Karlu II. Habsburškom 1578. godine na korištenje. Lokacija je bila idealna, ne samo zbog starog grada Dubovca koji se nalazio na uzvišenju u blizini i pružao zaštitu, već i zbog toga što je nova utvrda bila omeđena četirima rijekama kao prirodnim obranama – Koranom, Kupom, Dobrom i Mrežnicom. Nova utvrda je

dobila ime po svom inicijatoru, Karlu II. Habsburškom – Karlstadt ili Karlovac.

Slika 1. Nadvojvoda unutrašnje Austrije Karlo II. Habsburški (1540. – 1590., vladavina 1564. – 1590.)

Zadatak 1. Crtanje po uputama.

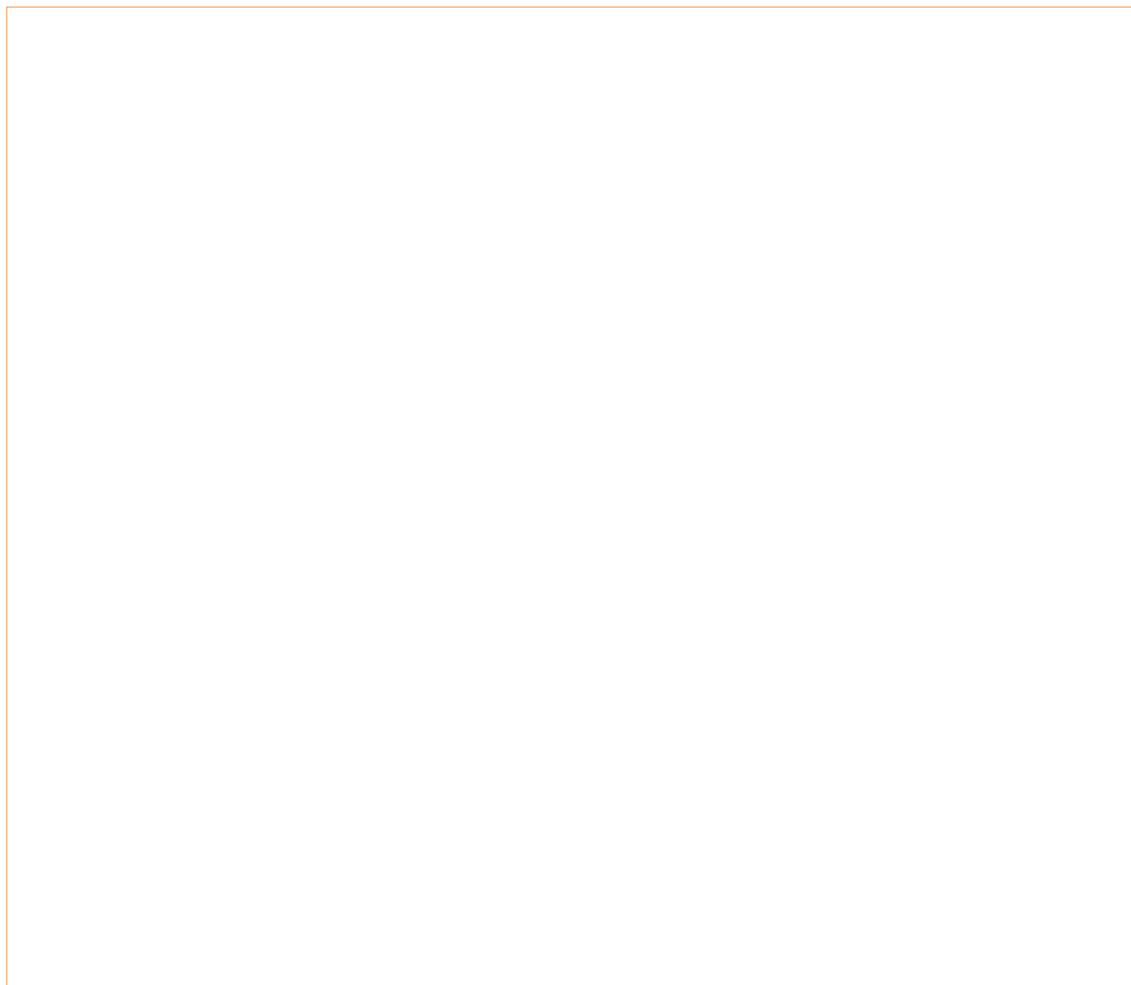
Za izvedbu zadatka pripremi šestar, ravnalo, kutomjer, olovku i flomaster. Prvih pet koraka zadatka izvodi običnom olovkom.

1. Nacrtaj kružnicu promjera 10 cm.
2. Unutar kružnice upiši jednakostraničan trokut.
3. Unutar kružnice upiši i drugi jednakostraničan trokut, ali tako da je zarotiran za 60 stupnjeva obzirom na prvi trokut.
4. Svakom vrhu obaju trokuta dočrtaj kvadrat, tako da vrh trokuta i jedan vrh kvadrata pokazuju u istom smjeru, kao na primjeru:

5. Flomasterom podebljaj vanjske linije koje tvore zvijezdu, a sve suvišne linije izbriši.
6. Pogledaj rezultat i opiši njegove karakteristike.
7. Ucertaj strukturu ulica u svoj tlocrt utvrde onako kako misliš da bi bilo idealno i funkcionalno prema obliku grada. Objasni zašto si se odlučio/la na takav raspored.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 20 minuta

Zadatak 2. (CLIL, A2, B1) Izradi vremenski lentu povijesti i razvoja Zvijezde u programu za izradu vremensku lenti Genial.ly – Infographics: <https://app.genial.ly/templates/infographics>. Pritom možeš koristiti tekst iz Vodiča, dodatnu literaturu navedenu u njemu navedenu, ali i druge izvore. Usporedi svoju vremensku lentu s lentama ostalih učenika u razredu. Raspravite koji su najbitniji događaji u povijesti i kako su utjecali na razvoj i izgled Zvijezde.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Karlovačka tvrđava je oblika šesterokrake zvijezde sa šest bastiona na uglovima međusobno spojenih bedemima, okružena zaštitnim grabama i vanjskim obrambenim sustavom. Unutar bedema ortogonalan je raspored ulica i zgrada s uobičajenim središnjim trgom i 24 gotovo pravilna bloka. Zvezdolik oblik tvrđave odgovara ideji idealne renesansne utvrde.

Uz austrijskog nadvojvodu Karla II. Habsburškog kao naručitelja, za gradnju tvrđave važni su Franz Poppendorf, vojni inženjer i predsjednik građevinske komisije, Joseph Vintana, vojni inženjer, arhitekt i građevinski nadzornik, i Martin Gambon, arhitekt i graditelj u službi austrijskih graditeljskih ratnih potreba. Franz Poppendorf i Joseph Vintana sudjelovali su u rješavanju pitanja smještaja, položaja i plana gradnje tvrđave, a Martin Gambon je bio jedini graditelj koji je uz vrhovnog graditelja Krajine sudjelovao dvanaestak godina na izgradnji tvrđave i grada Karlovca.

Gradnju unutar i oko tvrđave regulirala su stroga vojna pravila. Najranija pravila su zahtijevala da se grade građevine unutar određenih čestica. Građevine su po pravilu morale biti jednokatnice i pratiti obod čestica. Tako su nastajale insule s unutarnjim dvorištima u kojima nije bilo dozvoljeno graditi. Stroga pravila pridonijela su tipiziranoj gradnji i prostornoj organizaciji i funkciji. Prizemlja zgrada su bila zidana i uglavnom korištena u svrhu obrtničkih radionica, trgovina i ugostiteljskih svrha, a kat je bio građen od drveta i uglavnom stambenog karaktera. Posebna pravila vrijedila su za vojnu i crkvenu upravu za koje su bili predviđeni cijeli zasebni blokovi uz središnji trg, ali uz poštivanje pravila o jednokatnim građevinama.

Slika 2. Tlocrt Zvijezde iz 1774. godine

Veliki požar 1692. godine progutao je gotovo cjelokupni građevinski fond tvrđave. Nakon toga pojedine čestice su proširivane te su se podizale veće građanske kuće s novom prostornom organizacijom.

Razvojem i jačanjem riječne trgovine i ekonomije postignute izgradnjom ceste Karoline, gradsko predgrađe se širi uz rijeku Kupu, izvan tvrđave. Karolina je jedna od triju važnih cesta koja je povezivala unutrašnjost s priobaljem. Karolina ili Karolinska cesta je povijesna cesta izgrađena u prvoj polovici 18. stoljeća (od 1726. do 1728. godine) koja povezuje Karlovac s Bakrom u dužini od 105,6 km, a ime je dobila po caru Karlu VI. (1685. – 1740.). Jozefinska cesta ili Jozefina povezuje Karlovac i Senj, građena

u više etapa od 1759. do 1845. godine, dobila je ime po caru Josipu II. (1741. – 1790.), a duga je 115 kilometara. Treća cesta, Lujzinska cesta ili Lujzijana građena je od 1803. do 1811. godine i povezivala je Karlovac s Rijekom u dužini od 134 kilometra. Na početku gradnje je cesta dobila ime po Mariji Ludovici, supruzi austrijskog cara Franje II. (1768. – 1835.), a budući da je dovršena pod francuskom upravom, dobila je ime po Mariji Lujzi (1791. – 1847.) supruzi Napoleona (1769. – 1821.). Početak Jozefine je u Karlovcu označen miljokazom s natpisima udaljenosti do nekih važnijih lokacija. Cestovna povezanost Karlovca s važnijim središtima na obali doprinosila je trgovačkom i ekonomskom razvoju grada.

Godine 1752. godine u Karlovcu se gradi nova barokna vojarna na jugoistočnoj strani glavnog trga. Bila je to prva četverokrakna, dvokatna zgrada koja je zauzimala cjelokupni prostor insule. U odnosu na ostale tadašnje građevine

djelovala je poput palače. Ubrzo su se izgradile i druge vojne građevine. Uz dominantnu izgradnju vojnih objekata, aktivno su se gradili i sakralni i civilni objekti. Posebno se u tom pogledu istaknuo graditelj Josip Stiller čiji su projekti (srpsko-pravoslavna parohijska crkva sv. Nikole, nova oružana, zgrada vijećnice, franjevački samostan i zvonik crkve sv. Trojstva) izmijenili karakter tvrđave, a koji je ostao sačuvan do danas.

Slika 3. Jelačićev trg, pogled prema crkvi Sv. Nikole, Karlovac

U 19. stoljeću došlo je do mnogih promjena, kako društvenih tako i u graditeljskom smislu. Još u prošlom stoljeću, odnosno 1781. godine Karlovac je proglašen slobodnim kraljevskim gradom te je s time umanjen utjecaj vojne vlasti. Ukinućem Vojne Krajine 1879. godine grad je doživio potpuni preobražaj iz vojnog središta u izrazito trgovačko-obrtnički grad. U gradu se tako podižu čvrste kuće, otvaraju se vrata iz tvrđave i ona se povezuje s predgrađem koje prosperira dodatno dovršetkom gradnje ceste Lujzijane 1809. godine. Do sredine 19. stoljeća gradilo se sukladno ambijentu, u obliku jednostavnih jednokatnica u klasicističkom duhu. Sredinom, a posebno krajem 19. stoljeća, dolazi do promjena u narušavanju ujednačenog ambijenta stare jezgre i njezine postupne razgradnje. Naime, tada se zbog dotrajalosti starih grade nove građevine koje su pratile ortogonalni raster ulica i zadržale oblik insula, ali su dimenzijama, odnosno visinom odudarale od preostalih jednokatnica.

Slika 4. Karlovac danas

Od 16. do 18. stoljeća uobičajeni fortifikacijski element u gradnji tvrđava bili su šančevi. Šančevi karlovačke Zvijezde pratili su vanjske granice i obrise bedema i bastiona. Njihova dubina je na pojedinim mjestima bila i do 6 metara, a širina od dvadesetak metara do propisanog minimuma koji je iznosio dužinu najdužih stabala kojima bi se moglo prebaciti most preko šanca do bedema.

Kako je tvrđava krajem 19. stoljeća izgubila na vojnoj važnosti, a grad se počeo širiti u predgrađe, započeto je nasipavanje šančeva preko kojih su se potom gradile ceste. Prihvatanjem *Regulatorne osnove* 1928. godine počinje prenamjena i uređenje šančeva, bedema i bastiona u parkovne površine grada.

Slike 5. i 6. Šančevi preuređeni u parkove, Karlovac

Zadatak 3. Podijelite se u grupe. Svaka grupa treba odabrati jedan trg u gradu, posjetiti ga i fotografirati iz nekoliko različitih pogleda i pozicija.

Zajednički opišite prostor trga i kretanje pješaka na tom području. Objasnite što utječe na prostornu organizaciju trga. Istražite kakvu ulogu ima taj trg, s obzirom na poziciju u gradu, prolaznike i korisnike. Koje su sve dodatne namjene tog trga moguće?

Rezultate svoga istraživanja prezentirajte u razredu i unesite u interaktivnu kartu grada.

<https://bit.ly/setnjaklc>

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Zadatak 4. Podijelite se u grupe. Istražite što je to hortikultura i što su francuski i engleski park. Istražite kako su ovi pojmovi povezani s Karlovcem i šančevima Zvijezde. Zajednički u grupi skicirajte primjer francuskog i engleskog parka.

Svaka grupa treba fotografirati jedan park u gradu te istražiti njegovu povijest i razvoj. Rezultate svoga istraživanja prezentirajte u razredu i unesite u interaktivnu kartu grada.

<https://bit.ly/setnjaklc>

Zajednički istražite zašto su parkovi važni u urbanim sredinama. Rezultate istraživanja prezentirajte u razredu.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Zadatak 5. (CLIL, A2, B1, B2) Erstellt ein Modell des historischen Zentrums der Stadt (der Stern) und den engeren Teil außerhalb des Zentrums. Material und Größe des Modells werden nach der Absprache und den Möglichkeiten der Klasse bestimmt (Papier, Pappe, Styropor, Holz). Es wird der Punkt in der Geschichte bestimmt – der Stern aus einem bestimmten historischen Moment in der Vergangenheit oder der moderne Stern in der Gegenwart. Es ist notwendig, die Form des Sterns, die wichtigsten Gebäude und Denkmäler sowie den Wassergraben klar anzugeben.

Gruppe 1. Wählt die wichtigsten Gebäude und Denkmäler aus, untersucht die Verhältnisse von Höhen und Längen und bestimmt die Größe des gesamten Modells und des darin enthaltenen Gebäudemodells.

Gruppe 2. Macht den Ramen des Sterns, die Wällen und Gräben.

Gruppe 3. Erstellt Modelle von Gebäuden innerhalb des historischen Sterns

Gruppe 4. Erstellt Modelle von Gebäuden im engeren Teil außerhalb des Sternes

Gruppe 5. Recherchiert die Geschichte der wichtigsten Gebäude und Denkmäler und fertigt entsprechende Infotafeln an.

Gruppe 1 macht als erste ihre Arbeit und präsentiert die Ergebnisse. Dann machen die anderen Gruppen gleichzeitig ihre Aufgaben. Jede Gruppe schreibt einen kurzen Überblick darüber, was sie recherchiert und was sie in ihrem Teil der Arbeit gemacht hat.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 8 Wochen

Izradite maketu Zvijezde i užeg dijela grada oko Zvijezde. Materijali i veličina makete se određuju po dogovoru i mogućnostima razreda (papir, karton, stiropor, drvo). Dogovorom u razredu se određuje izgled makete prema vremenskom okviru – Zvijezda iz određenog povijesnog trenutka u prošlosti ili suvremena Zvijezda.

Grupa 1. Odabire najvažnije građevine i spomenike, istražuje omjere visina i dužina i određuje veličinu cijele makete i maketa građevina unutar nje.

Grupa 2. Izrađuje okvir Zvijezde, odnosno bedeme i šančeve.

Grupa 3. Izrađuje makete građevina unutar povijesne Zvijezde

Grupa 4. Izrađuje makete građevina u užem dijelu izvan Zvijezde.

Grupa 5. Istražuje povijest najvažniji građevina i spomenika i izrađuje prikladne info ploče.

Grupa 1. prva radi svoj zadatak i prezentira rezultate. Zatim ostale grupe istovremeno rade svoje zadatke. Svaka grupa piše kratki osvrt na ono što su istraživali i čime su se u svome dijelu rada bavili.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 8 tjedana

Aufgabe 6. (A2, B1) Beschreibe und vergleiche die drei Bilder.

Was passiert auf dem Bild c)? Erforsche und berichte vor der Klasse.

a)

b)

c)

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 30 Minuten

Aufgabe 7. (A1, A2, B1) Gruppenarbeit

Beschreibe den Weg vom Gymnasium bis:

1. zur Sporthalle
2. zur Bibliothek
3. zum Basketballplatz
4. zur Galerie
5. zum Theater
6. zur Burg Dubovac
7. zum Stadtmuseum
8. zum Aquarium
9. zur Post
10. zur Hochschule
11. zum Hostel Bedem
12. zum Hotel Florian & Godler
13. zum Hotel Carlstadt
14. zum Hotel Korana Srakovčić
15. zum Restaurant nach eigener Wahl
16. zum Restaurant nach eigener Wahl
17. zum Restaurant nach eigener Wahl
18. zum Kino Edison
19. zum Park Vrbanićev perivoj
20. zum Musikpavillon

Die Schüler bilden fünf Gruppen und jede Gruppe zieht vier Zettel mit den obengenannten Angaben. Die Schüler beschreiben den Weg schriftlich auf ein Blatt Papier und mündlich vor der Klasse.

Beispiel: Der Weg vom Gymnasium bis zur Zughaltestelle (A1) – nach dem Ausgang links, geradeaus, links, geradeaus bis zur Ampel, geradeaus, rechts die Treppen hinauf

Der Weg vom Gymnasium bis zur Zughaltestelle (B1) – nach dem Ausgang links und der Straße entlang, an der Kreuzung links und dann nur geradeaus bis zur Ampel, die Straße überqueren, dann nach rechts und die Treppen hinauf

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 15 Minuten schreiben, 5 Minuten sprechen

Aufgabe 8. (A1, A2) Beschreibe deinen Weg zur Schule, ohne zu sagen, wo genau du lebst. Die anderen Schüler müssen erraten, in welchem Stadtteil du wohnst.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 5 Minuten schreiben, 5 Minuten sprechen

Aufgabe 9. (A2, B1) Gruppenarbeit

Jede Gruppe macht vor der Stunde Fotos von einem bekannten oder weniger bekannten Stadtteil. Die anderen Gruppen müssen durch Fragestellungen erraten, um welchen Stadtteil es sich handelt.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage, 30 Minuten in der Stunde

Pojmovnik

- **bastion** – dio fortifikacijskog sustava, istaknuta struktura smještena na oba ugla ravnog zida
- **insula** – lat. otok, građevinsko područje okruženo s četiri ulice
- **miljokaz** – visoki kameni obelisk, početna točka povijesnih cesta s oznakama udaljenosti
- **Vojna Krajina (1527. – 1881.)** – pogranično područje Habsburške Monarhije, na početku organizirano kao obrambeni pojas protiv Osmanlija, kasnije habsburška ratna provincija
- **klasicizam** – stil u umjetnosti koji teži antičkim idealima ljepote
- **šančevi** – dio fortifikacijskog sustava, zaštitna graba
- **Regulatorna osnova** – dokument s uputama i planom daljnjeg razvitka i izgradnje te integracije s postojećom arhitekturom

Prilagodенost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 2. razreda srednje škole unutar tematske cjeline <i>Čovjek i prostor</i> , odnosno teme <i>Urbanizam</i> .	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A1, A2, B1 i B2 te se mogu provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima ukazati na složenost fortifikacijskih utvrda u razdoblju renesanse, promjene koje su se dogodile u dugoj povijesti grada, važnost i funkcionalnost trgova i parkovnih površina te zaštitu graditeljske baštine.	Cilj je učenicima ukazati na povijesnu važnost Zvijezde. Cilj je učenicima ukazati na važnost mjesnih priloga (naprijed, natrag, lijevo, desno) i njihovo točno korištenje.
Ishod	Učenici će moći napraviti tlocrt grada prateći upute. Učenici će moći navesti ključne događaje u povijesti grada Karlovca, odnosno Zvijezde. Učenici će moći usporediti i opisati engleski i francuski tip vrta. Učenici će moći opisati što je trg i navesti karakteristike i mogućnosti trga. Učenici će moći napraviti maketu grada i opisati povijest i razvoj grada.	Učenici će moći navesti ključne događaje u povijesti grada. Učenici će moći usporediti fotografije. Učenici će moći opisati put od početne do krajnje točke. Učenici će moći na temelju pitanja i odgovora logički zaključiti o nekoj lokaciji prikazanoj na fotografiji. Učenici će moći napraviti maketu grada i objasniti i opisati povijest i razvoj grada.

Korištena literatura

- Iva Alibašić, *Karlovačka zvijezda, Povijest zvijezde i plan revitalizacije*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2014.
- Petar Feletar, *Hrvatske povijesne ceste – Karolina, Jozefina i Lujzijana, Meridijani*, Zagreb, Samobor, 2015.
- Matej Mihalić, *Novi prostorni identitet grada Karlovca, Interpolacije od 1930-ih do 1960-ih godina*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.
- Branko Nodilo, *Izgradnja renesansne tvrđave iz koje je nastao grad Karlovac*, 2003., https://www.karlovac.hr/UserDocsImages//dokumenti/Stranice//NODILOBRANKO_I_zgradnjarenesansentvrave...Karlovac2003..pdf

Dodatna literatura

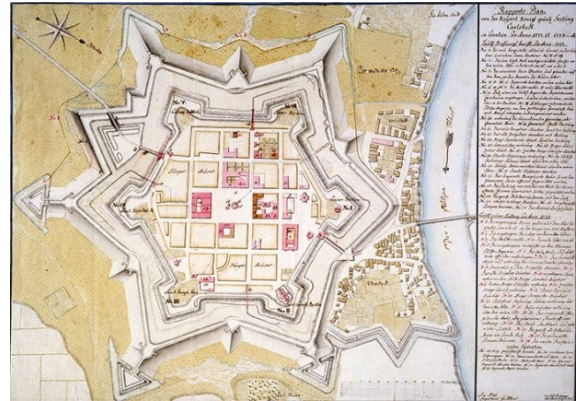
- <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/povijest-2994/2994>
- Milan Kruhek, *Karlovac: utvrde, granice i ljudi*, Matica hrvatska, Karlovac, 1995.
- Milan Kruhek, *Karlovačka zvijezda: povijesno-turistički vodič*, Gradski muzej Karlovac, Karlovac, 2001.

Poglavlje 2. Promjene u arhitekturi Zvijezde u 19. i 20. stoljeću i kultura stanovanja

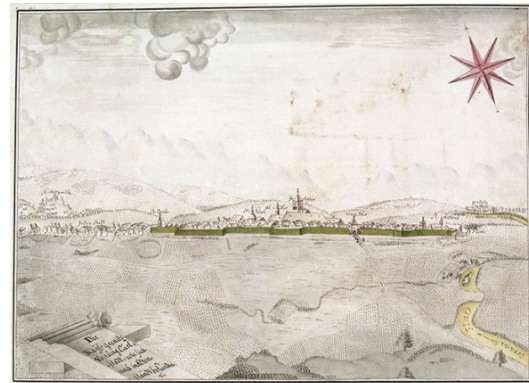
Na izgled Zvijezde velik su utjecaj imale i prirodne katastrofe kao što su požari i poplave. Poplave su se redovito događale svake godine zbog blizina rijeka, a veliki požar koji je izbio 1692. godine progutao je gotovo cjelokupni građevinski fond karlovačke tvrđe koja je bila izgrađena većim dijelom u renesansnom stilu. Oslobođanjem prostora nakon požara proširivane su i čestice unutar tvrđe te su se pojavile prve veće građanske kuće, iako još uvijek pod utjecajem strogih vojnih odredbi o građenju unutar i oko tvrđave.

Grad je 1777. godine dobio status slobodnog kraljevskog grada čime započinje njegov nagli rast. Budući da je kratkotrajna francuska uprava (od 1809. do 1813. godine) dozvolila gradnju izvan

gradskih utvrda, grad se počeo širiti oko svoje utvrde, a grade se zgrade javne namjene, kanalizacija i vodovod te uređuju ulice.

Slika 7. Prikaz plana Karlovačke tvrđave iz 1777./1778. godine, crtali ing. M. Cisellini i glavni ing. J.A. Krey

Slika 8. Veduta Karlovačke tvrđave iz druge polovice 18. stoljeća

Slika 9. Razglednica s prikazom Šetališta u Karlovcu

Razvoj grada nastavljao se sukladno okolnostima, odnosno cestovnoj i željezničkoj povezanosti u to vrijeme. U 19. stoljeću, ponajviše u drugoj polovici, u gradu nastaju pojedine historicističke interpolacije. Graditeljske standarde u to vrijeme određuju *Red građenja* iz 1858. i *Regulatorna osnova* iz 1905. godine. Historicizam je pojava u europskoj arhitekturi, slikarstvu, skulpturi i primijenjenim umjetnostima 19. stoljeća

izazvana romantičarskim oduševljenjem za prošlost. Pri projektiranju i restauratorskim zahvatima arhitekti su oponašali konstrukcijske i dekoracijske elemente nekoga povijesnog stila te stvarali stilove koji se obično označuju predmetkom neo- (neoromanika, neogotika, neorenesansa, neobarok). Crkve, gradske vijećnice, bolnice i škole najčešće su se podizale u neoromanici, neogotici i neobizantskom stilu, muzeji, galerije i palače u neorenesansi ili kasnoj neogotici, kazališta

u neobaroku, a sinagoge u neoorijentalnom

Primjeri historicističkih građevina u Karlovcu

Sinagoga

U Kalovcu je za potrebe Židovske zajednice od 1871. do 1959. godine u Šebetićevoj ulici postojala sinagoga. Izgradili su je graditelji Ljudevit Kappner i Ernest Mühlbauer. Financirali su je članovi Židovske zajednice, a potpomogli Gradsko poglavarstvo, a čak vlastitim prilogom i car Franjo Josip I. (1830. – 1916.). Bila je to takozvana tripartitna sinagoga s povišenim srednjim dijelom, a pročelje je bilo oblikovano plošno s naglašenim rasterom od poligonalnih stupova. U oblikovanju pročelja dominirali su elementi neorenesanse i neogotike, s velikim prozorima i pet rozeta (simbola Petoknjižja). Otvorena je i posvećena 1871. godine.

Sinagoga nije imala posebnog ulaza za žene, galerije su bile obostrano položene u bočnim nižim dijelovima zgrade, a ulaz

stilu.

je bio bogato obložen drvom. Prostor je bio pogodan i za svjetovne sastanke i kulturne priredbe. Za vrijeme II. svj. rata sinagogu je koristio Pjevački zbor, a *Savez židovskih općina Jugoslavije* prodaje je 1946. gradu, te je do rušenja 1960. koristi. Na njezinom mjestu je sagrađen stambeni neboder.

Slika 10. Sinagoga u Šebetićevoj ulici, Karlovac, prva polovica 20. stoljeća

Slika 11. Pročelje Zorin-doma u Karlovcu danas

Zorin-dom

Prema nacrtima talijanskog majstora i graditelja Đure Carneluttija (Gjuro Carnelutti; 1854. – 1928.) započeta je 1892. godine gradnja kazališta za potrebe pjevačkog društva „Zora“. Sagrađena je u stilu neorenesansne arhitekture, bogato razvedenih i oblikovanih pročelja. Svojim oblikovanjem skladno je uklopljena u okolinu i prostor postojećeg parka. Zgrada je u nekoliko navrata nadograđivana i obnavljana, a od 1987. do 2001. godine temeljito je rekonstruirana. Zgrada je pravokutnog tlocrta s rizalitim istakom na glavnom pročelju koje je okrenuto sjeverozapadno

prema trima glavnim cestama: Karolini, Jozefini i Lujzijani. Zgrada je samostojeća što omogućava funkcionalnost (pristup sa svih strana), doprinosi estetici i istaknutosti zdanja, ali i zaštiti od požara i drugih nedaća. Zapadno pročelje podijeljeno je na dvije etaže s pet prozorskih osi. Rizalitni istak proteže se na dvije etaže. U gornjoj etaži tri su prozora uokvirena pilastrima s korintskim kapitelima, a u donjoj etaži

istaknut je glavni, polukružno zaključeni ulaz, koji sa svake strane ima po jednu polukružno zaključenu nišu u kojoj je postavljena po jedna skulptura (muze drame i glazbe). U donjoj etaži pilastru su zaključeni dorskim kapitelima. Na vrhu glavnog pročelja nalazi se trokutasti zabat ispod kojeg je velikim tiskanima slovima ispisan naziv „Zorin-dom“.

Zadatak 1. Odaberi jednu od navedenih građevina, posjeti ju, fotografiraj, opiši njezin izgled i naznači namjenu. Također, istraži njenu povijest koristeći različite izvore.

Istražene informacije komentirajte u razredu, a zatim učenici koji su istraživali istu građevinu trebaju zajedno sažeti sve tražene informacije o građevini.

Fotografiju i kratki opis razmatrane građevine svaka grupa učenika treba predstaviti u razredu i postaviti na interaktivnu kartu grada <https://bit.ly/setnjaklc>.

Građevine:

- palača Fröhlich
- vojarna u Domobranskoj ulici
- željeznički kolodvor
- crkva sv. Ćirila i Metoda
- projekt i izvedeni dio Glorijete

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: prvi dio zadatka 7 dana, drugi dio zadatka 45 minuta

Zadatak 2. Usporedi ove tri građevine. Kakav dojam ostavljaju one na tebe? Uklapaju li se u okolinu? Svoja zapažanja zapiši na linije ispod, a zatim o njima raspravite u razredu.

a)

b)

c)

Istraži što znači pojam *interpolacija*. Rezultat istraživanja raspravite u razredu.
Kako se pojam *interpolacija* odnosi na prethodno prikazane građevine? Raspravite u razredu.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 30 minuta

Zadatak 3. Istraži primjere interpolacija i promjena u arhitekturi Zvijezde u 20. stoljeću. Odaberi jedan primjer s popisa, posjeti građevinu, fotografiraj iz nekoliko različitih pozicija i obrati posebnu pažnju na njihovu okolinu. Opiši odnos građevine i njene okoline i napiši svoje mišljenje o tome.

Predloženi primjeri:

- zgrada Tehničke škole
- košarkaško igralište u Šancu
- zgrada Hrvatske pošte i zgrada Karlovačke banke u Ul. Ivana Gorana Kovačića
- zgrada Zagrebačke banke u Radićevoj ulici
- stambeni sklop na raskrižju ulica Martina Gambona i Radićeve

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Zadatak 4. Podijelite se u grupe. Svaka grupa treba odabrati primjerenu lokaciju unutar Zvijezde (prazna parcela ili postojeća građevina) na kojoj će kreirati svoju interpolaciju.

Vodite računa o okolini, materijalima koje biste koristili, izgledu te novoj namjeni interpolacije. Rezultat prezentirajte u obliku PowerPoint prezentacije pred razredom. Opišite i objasnite svoju intervenciju u prostoru, navedite njezine pozitivne i negativne strane, a ostatak razreda dat će svoj sud o kvaliteti vašega prijedloga.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 14 dana

Zadatak 5. (CLIL, A2, B1) Teilt euch in Gruppen ein. Untersucht die Wohnmöglichkeiten in Karlovac.

Gruppe 1. Einfamilienhaus

Gruppe 2. Häuser in der Reihe

Gruppe 3. kleineres Mehrfamilienhaus

Gruppe 4. großes Wohngebäude

Besucht das Gebäude, macht Fotos von Häusern und Wohnungen, nennt Vor- und Nachteile der Wohnmöglichkeit und in Form einer PowerPoint-Präsentation berichtet darüber vor der Klasse.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Podijelite se u grupe. Istražite mogućnosti stanovanja u Karlovcu.

Grupa 1. obiteljska kuća

Grupa 2. kuće u nizu

Grupa 3. manja stambena zgrada

Grupa 4. velika zgrada

Posjetite građevinu, fotografirajte kuću ili zgradu, navedite prednosti i mane odabrane stambene mogućnosti i u obliku PowerPoint prezentacije iznasite rezultate istraživanja pred razredom.

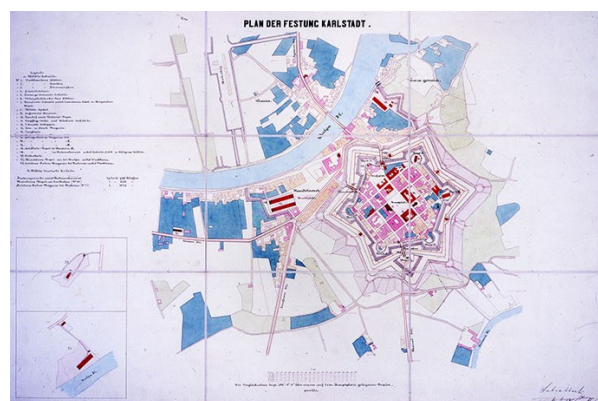
Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 14 dana

Razvojem Zvijezde od početne vojne utvrde do urbanističkog središta s raznolikim arhitektonskim oblicima pratimo i postepene promjene u društvu. Osim u Zvijezdi, promjene su vidljive u užem, ali i širem gradskom središtu. Zgrada Učeničkog doma u Zvijezdi građena je od 1848. do 1854. godine i bila je namijenjena za pučku školu. Za vrijeme Prvog svjetskog rata dom je korišten kao sklonište za ratnu siročad gdje su im pružene zaštita, skrb i obrazovanje. Tijekom Drugog svjetskog rata služila je kao bolnica, a kasnije kao internat za djevojke. Dio zgrade se 1981. godine urušio te je Dom zatvoren kao neuvjetan i opasan za boravak učenika. Od 1981. do 1985. godine trajala je temeljita obnova zgrade i nabavljena kompletno nova oprema. Danas se Dom redovito renovira i obnavlja ovisno o potrebama, a zgrada je proglašena kulturnim spomenikom. U Domu tijekom školske godine boravi oko 150 učenika. Zgrada je dio arhitektonskog bloka unutar povijesne Zvijezde, a nalazi se u blizini vojarne i franjevačkog samostana.

Prvi neboder u Karlovcu je izgrađen 1954. godine i predstavlja stambeni objekt za stanovanje većeg broja stanara. Stambena gradnja u Karlovcu je raznovrsna, od samostojećih pojedinačnih zgrada s manjim brojem stanova do većih stambenih kompleksa i nizova. Stambeni kompleks u Kurelčevoj ulici iz 1961. godine, djelo arhitekata Radovana Nikšića i Nikole Sužnjevića, poseban je zbog svojeg tlocrta i oblikovanja pod snažnim utjecajem strukturalizma. Stanove je lako adaptirati i unutra je moguće mijenjati

interijer zbog instalacija smještenih obodno.

U suvremenim modernim stambenim zgradama također je naglasak stavljen na praktično isplaniran prostor i na individualne potrebe, odnosno ugodno stanovanje i izoliranost od ostalih stanara u zgradi – inače luksuz koji pružaju obiteljske kuće namjenjene za jednu obitelj kojih je također velik broj u Karlovcu.

Slika 12. Plan tvrđave i grada Karlovca iz 1863. godine

Slika 13. Učenički dom u Karlovcu

Slika 14. Stambena zgrada, gradska četvrt Grabrik, Karlovac

Aufgabe 6. (B1, B2) Teilt euch in drei Gruppen für die Debatte *Welche Wohnform ist besser – Haus oder Wohnung?*

Im *Vodič* unter dem Kapitel Zusatzliteratur (Dodatna literatura) gibt es Regeln und Redemittel zur Diskussion (Debatte).

Gruppe *Haus* sucht nach Argumenten, die bestätigen, dass Wohnen im Haus besser ist als in einer Wohnung. Bildet fünf Argumente dafür.

Gruppe *Wohnung* sucht nach Argumenten, die bestätigen, dass Wohnen in der Wohnung besser ist als im Haus. Bildet fünf Argumente dafür.

Gruppe *Evaluation* bestimmt einen Schüler aus der Gruppe, der die Diskussion leitet und die anderen bewerten die Diskussion am Ende und fassen alles zusammen.

Der Moderator eröffnet die Debatte, führt thematisch in die Debatte ein und weist auf die Regeln hin.

Der Moderator erteilt den Gruppensprechern nacheinander das Wort. Die Gruppensprecher halten jeweils die Eröffnungsreden von 1 bis 2 Minuten.

Die Gruppen ziehen sich wieder zu Beratungen zurück, um ihre Argumente und Strategie für die Erwiderung auszuarbeiten.

Danach werden in der freien Aussprache die Argumente genannt, es sollen alle relevanten Aspekte behandelt werden, wobei die Teilnehmer genau zuhören müssen, damit sie aufeinander Bezug nehmen können.

In der Schlussrunde wird die Streitfrage erneut gestellt und ein zweites Mal beantwortet. Bei der Schlussrunde ist es wichtig, dass keine neuen Argumente formuliert werden, sondern im Anschluss an den Austausch der Argumente erneut und abschließend Position bezogen wird.

In einer kurzen Zusammenfassung werden die wichtigsten Gründe benannt und es erfolgt eine Bestätigung oder eine eventuelle Veränderung der eigenen Position.

Die Gruppe *Evaluation* fasst noch alles zusammen und bespricht noch Aspekte, die in der Diskussion aufgefallen sind: Wie haben die Schüler in ihrer Rolle zurechtgefunden? Wie haben sich die Schüler in der jeweiligen Rolle gefühlt? Wie beurteilen Sie die von den Sprechern vorgetragenen Argumente hinsichtlich ihrer Qualität?

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 45 Minuten

Aufgabe 8. (B1) Gruppenarbeit

Untersucht die Wohnmöglichkeiten der Studenten in Karlovac.

Wo können die Studenten wohnen? (Studentenheim, eigene Wohnung, Wohngemeinschaft und Ähnliches)

Wie sehen diese Wohnmöglichkeiten aus? Wie teuer oder günstig sind die Wohnmöglichkeiten?

Berichtet darüber mündlich vor der Klasse.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Zadatak 9. (CLIL, B1) Teilt euch in Gruppen ein. Erforscht das Studentenheim und das Schülerwohnheim in Karlovac.

- Gruppe 1. die Geschichte des Studentenheimes
- Gruppe 2. das Studentenheim heute
- Gruppe 3. die Geschichte des Schülerwohnheimes
- Gruppe 4. das Schülerwohnheim heute

Besucht die Wohnheime, macht Fotos und schreibt eine Übersicht. Berichtet darüber vor der Klasse. Trägt die Fotos und Informationen über das Studenten- und Schülerwohnheim in die interaktive Karte der Stadt ein - <https://bit.ly/SpaziergangKarlstadt>.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Podijelite se u grupe. Istražite studentski i učenički dom u Karlovcu.

- Grupa 1. povijest zgrade studentskog doma
- Grupa 2. studentski dom danas
- Grupa 3. povijest zgrade učeničkog doma
- Grupa 4. učenički dom danas

Posjetite građevine, fotografirajte ih i napišite kratki pregled o njima. Rezultate prezentirajte u razredu.

Fotografiju i kratki opis razmatrane građevine svaka grupa učenika treba predstaviti u razredu i postaviti na interaktivnu kartu grada <https://bit.ly/setnjaklc>.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Aufgabe 10. (A2, B1) Partnerarbeit

Dreht einen Kurzfilm auf Deutsch über die Wohnmöglichkeiten in Karlovac. Es kann ein Interview, eine Untersuchung, Umfrage, ein Dokumentar- oder Spielfilm und Ähnliches sein. Der Kurzfilm muss Antwort auf die Frage *Welche Wohnmöglichkeiten gibt es in Karlovac?* geben.

Die Kurzfilme werden in der Klasse gemeinsam angeschaut und besprochen.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Pojmovnik

- **historicizam** – stil prvenstveno u arhitekturi 19. stoljeća koji karakterizira oponašanje konstrukcijskih i dekoracijskih elemenata nekoga povijesnog stila (neoromanika, neogotika, neorenesansa, neobarok)

Pojmovnik

- **Red građenja** – dokument s uputama i planom izgradnje te integracije s postojećom arhitekturom
- **transept** – arhitektonski element, poprečno položeni dio građevine
- **tripartitno** – koje se sastoji od tri dijela
- **rozeta** – dekorativni arhitektonski element (često na pročeljima sakralnih zdanja) u obliku ružina cvijeta sa stiliziranim laticama
- **rizalit** – arhitektonski element, istaknuti dio pročelja
- **zabat** – trokutasta zidna ploha na pročelju ili začelju građevine, pod kosim krovom dvoslivnog krova
- **dorski kapitel** – kapitel sastavljen od jastučastog umetka (ekiha) i četvrtaste ploče (abaka)
- **korintski kapitel** – kapitel oblikovan kao košara sa stiliziranim lišćem akanta
- **pilastar** – element raščlambe zida, plitka vertikalna istaka na zidu s bazom i kapitelnim pojasom
- **strukturalizam** – teorija i metodologija proučavanja koja se temelji na pretpostavci da je svaki predmet organiziran od nizova jedinica s relativno stabilnim odnosima, odnosno ima strukturu

Prilagodbenost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 2. razreda srednje škole unutar tematske cjeline <i>Čovjek i prostor</i> , odnosno teme <i>Urbanizam (Grad, Stanovanje u kontekstu, Zajedničko stanovanje, Interpolacije, Zaštita graditeljske baštine)</i> .	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A2, B1 i B2 te se mogu provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima ukazati na činjenicu da se grad stalno razvija i mijenja sukladno kontekstu, potrebama stanovništva, promjenama u društvu i tehničkom razvitku. Cilj je učenicima ukazati na pojavu interpolacija u arhitekturi, definiciju i dobre i loše strane interpolacija. Cilj je kod učenika potaknuti kritičko razmišljanje i argumentiranje vlastitih stavova.	Cilj je učenicima ukazati na važnost dobre pripreme, argumentiranja određenog stajališta i pozornog slušanja sugovornika prilikom debate. Cilj je usmjeriti učenike da samostalno razmišljaju i zaključuju o pozitivnim i negativnim stranama tvrdnje, potaknuti ih da kritički promišljaju i istražuju u svojoj okolini i da koriste različite medije kako bi prezentirali istraženi sadržaj.
Ishod	Učenici će znati navesti karakteristike građevina historicističkog stila gradnje.	Učenici će moći navesti i opisati mogućnosti stanovanja u njihovom

<p>Učenici će moći definirati pojam interpolacije i objasniti karakteristike interpolacija.</p> <p>Učenici će znati objasniti promjene nastale u arhitekturi i izgledu grada Karlovca u 20. stoljeću.</p> <p>Učenici će moći dati kritički osvrt na primjeru interpolacije iz okruženja i argumentirati svoj stav.</p>	<p>okruženju.</p> <p>Učenici će znati argumentirano izraziti stavove o određenoj temi i voditi debatu pridržavajući se svih pravila raspravljanja.</p> <p>Učenici će znati istražiti informacije o mogućnostima stanovanja, sažeti ih i prezentirati u odabranom mediju.</p>
--	--

Korištena literatura

- Ana Barić, *Konzervatorsko-restauratorski radovi na gradskom kazalištu Zorin dom u Karlovcu*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2019.
- *Arhitektura modernog Karlovca*, <https://vizkultura.hr/arhitektura-modernog-karlovc/>
- historicizam. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=25760>
- Matej Mihalić, *Novi prostorni identitet grada Karlovca, Interolacije od 1930-ih do 1960-ih godina*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.
- Branko Nodilo, *Izgradnja renesansne tvrđave iz koje je nastao grad Karlovac*, 2003., https://www.karlovac.hr/UserDocsImages//dokumenti/Stranice//NODILOBRANKO_I_zgradnjarenesansentvrave...Karlovac2003..pdf
- *Povijest Učeničkog doma u Karlovcu*, <https://www.ucenickidom-karlovac.hr/o-nama/11-o-nama/3-o.html>
- *Sinagoga u Šebetićevoj ulici*, Kafotka.net, <https://www.kafotka.net/1380>

Dodatna literatura

- Ivan Ott, Zvonimir Gerber, Maja Šantić, Darko Sekeli, *Karlovački leksikon*, Naklada Leksikon: Gradska knjižnica „I. G. Kovačić, Gradski muzej, Školska knjiga, 2008.
- *Argumentieren und debattieren*, Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung, München 2016.
https://www.lehrplanplus.bayern.de/sixcms/media.php/71/argumentieren_und_debattieren.pdf
- *Elf Regeln für die gute Debatte*.
<https://www.zeitfuerdieschule.de/themen/gesellschaft/elf-regeln-fuer-die-gute-debatte/>
- *Redemittel für Diskussionen*.
<https://www.wirtschaftsdeutsch.de/lehmaterialien/redemittel-diskussion-c1.pdf>

Poglavlje 3. Šetnja po karlovačkim muzejima i galerijama

Mnoge zanimljivosti o gradu Karlovcu poput datuma početka gradnje, prvih tlocrta grada, predmeta još iz razdoblja prapovijesti i još mnogo toga što nam govori o burnoj prošlosti ovog područja danas ne bismo ni slutili da se pojedinci i institucije nisu potrudili sačuvati sve te razne predmete i dati im novu svrhu – pričanja priča iz prošlosti.

Slike 15, 16 i 17. Dio stalnog postava Gradskog muzeja Karlovac

Zadatak 1. (CLIL, A2, B1)

Nenne möglichst viele Assoziationen zu den Begriffen Museum und Galerie und versuche selbst zu erklären, was Museen und Galerien tun. Diskutiere in der Klasse und schreibe deine Beobachtungen auf.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 10 Minuten

Navedi što više asocijacija uz pojmove muzej i galerija te pokušaj objasniti čime se bave muzeji i galerije. Raspravite u razredu i zapišite svoja zapažanja.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 10 minuta

Muzeologija je znanstvena disciplina koja proučava muzejsku djelatnost radi zaštite, istraživanja i prezentiranja predmeta kulturne i prirodne baštine. Interdisciplinarno je povezana sa znanstvenim disciplinama koje se bave muzejskim predmetima (etnologija, arheologija, povijest, povijest umjetnosti, prirodne i tehničke znanosti).

Galerija (francuski: *galerie*) u arhitekturi je duga i uska prostorija, često s visokim stropom, u funkciji stanovanja ili prometa. U početku su galerije korištene u sakralnoj arhitekturi iznad bočnih brodova

crkava bazilikalnog tipa te su bile otvorene prema glavnome brodu. Duge galerije su bile popularne u 19. stoljeću na katovima privatnih kuća gdje su se protezale cijelom duljinom pročelja, povezujući s jedne strane sve prostorije, a s druge strane su bile rastvorene nizom prozora. Služile su za zabavu, tjelovježbu hodanja, odnosno šetanja i kao izložbeno mjesto raznih umjetnina. Tako je danas taj prostor, odnosno naziv, sinonim za umjetničke galerije (mjesto izlaganja umjetničkih djela).

Zadatak 2. Podijelite se u četiri grupe. Svaka grupa treba odabrati jednu građevinu i ispuniti podatke za nju. Potrebno je posjetiti lokaciju, fotografirati građevinu, istražiti tražene podatke i unijeti ih u tablicu. Rezultate istraživanja prezentirajte usmeno pred razredom uz pomoć PowerPoint prezentacije. Lokacije muzeja i galerija unesite uz kratki opis u interaktivnu kartu grada. <https://bit.ly/setnjaklc>

najprikladniji suvenir (fotografija i opis)				
negativne kritike				
pozitivne kritike				
najzanimljiviji izložak ili predmet (fotografija i opis)				
stalni ili povremeni postav				
vrsta građevine (povijesna ili novogradnja)				
lokacija (unutar ili izvan Zvijezde)				
	Gradski muzej	Galerija Vjekoslav Karas	Stari grad Dubovac	Muzej Domovinskog rata

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Gradski muzej Karlovac

Jedan od najstarijih sačuvanih objekata barokne stambene arhitekture u Karlovcu nekadašnja je kurija Frankopana i Zrinskih koja se nalazi na Trgu Josipa Jurja Strossmayera. Kuriju je u 17. stoljeću dao izgraditi karlovački general Vuk Krsto Frankopan, a 1953. godine postala je Gradski muzej. U sklopu muzeja djeluju Prirodoslovni, Arheološki, Povijesni, Kulturno-povijesni, Etnografski i Galerijski odjel s fondusom koji čini više od 8000 predmeta.

Slika 18. Gradski muzej Karlovac, pročelje

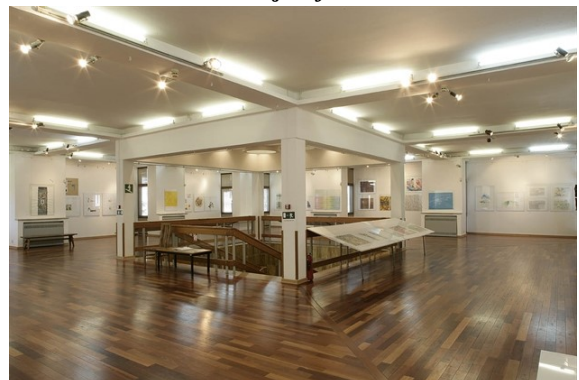
Slika 19. Gradski muzej Karlovac, unutarnje dvorište

Galerija Vjekoslav Karas

Moderna zgrada Galerije Vjekoslav Karas izgrađena je 1975. godine u gradskoj četvrti Novi centar izvan zidina Zvijezde. Izložbeni prostor nalazi se na prvom katu, a karakteriziraju ga preglednost i mogućnost prilagodbe ovisno o izložbi. U Galeriji se održavaju povremene izložbe vezane uz suvremenu likovnu umjetnost, s posebnim naglaskom na karlovačku, odnosno nacionalnu umjetničku scenu i produkciju.

Slika 20. Galerija Vjekoslav Karas

Slike 21. Galerija Vjekoslav Karas, unutarnji prostor

Stari grad Dubovac

Najstarije karlovačko zdanje, stari grad Dubovac, danas je u funkciji galerije. Kroz povijest je u više navrata mijenjao i vlasnike i izgled. Restauratorskim i konzervatorskim radovima danas je predstavljen izgled starog grada iz 15. stoljeća kada je bio u vlasništvu obitelji Frankopan. Arheološka istraživanja razotkrila su bogate prapovijesne i starovjekovne slojeve nekadašnjeg naselja na ovom području, a brojni dokumenti i zapisi govore o prvotnom drvenom, a zatim kamenom zdanju nepravilnog četvrtastog tlocrta ojačanog branič kulama

i o četvrtastoj branič-kuli koja nadvisuje tri oble niže kule koje vidimo i danas.

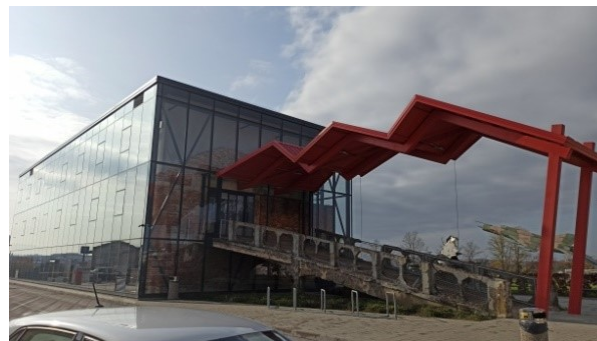

Slika 22. Stari grad Dubovac

Muzej Domovinskog rata

U staroj austrijskoj vojarni, u Gradskoj četvrti Turanj, nekoliko kilometara od centra Karlovca uz državnu prometnicu Karlovac – Plitvice, uređen je Muzej Domovinskog rata. Od izgradnje drvene stražarske kule „turna“ 1582. godine koja je s vojnom posadom krajišnika-graničara čuvala južne prilaze karlovačkoj tvrđavi od osmanlijskih osvajača, Turanj je od 1582. godine bio predstraža, posljednja crta obrane grada Karlovca. U obnovljenoj zgradi koju su branitelji u Domovinskom ratu nazvali „Hotel California“ uređen je suvremeni muzejski prostor koji je prije svega namijenjen prezentaciji stalne izložbe posvećene životu u gradu i na karlovačkoj bojišnici tijekom Domovinskog rata. Postav je prezentiran na suvremen i interaktivan način, sadrži mnoštvo

predmeta i multimedijalnih te edukativnih sadržaja.

Slike 23 i 24. Muzej Domovinskog rata

Snalaženje u muzeju – Gradski muzej Karlovac

Za rješavanje zadataka u nastavku potrebno je posjetiti Gradski muzej Karlovac. Zadaci od učenika zahtijevaju istraživanje postava muzeja, dobro promatranje detalja i cjelina te logičko zaključivanje. Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: jedan školski sat u muzeju.

Snalaženje u muzeju

Zadatak 1. Istraži što je to *pejzaž* i napišite definiciju.

Pronađi primjer prikaza pejzaža na nekom od djela u muzeju. Opišite što prikazuje.

Zadatak 2. Istraži što je to *portret* i napišite definiciju.

Pronađi dva primjera portreta u muzeju i usporedite ih.

Zadatak 3. Istraži što je to *reljef* i napiši definiciju.

Pronađi primjer reljefa u muzeju i opiši njegovu temu, odnosno sadržaj.

Snalaženje u muzeju

Zadatak 4. Docrtaj lice prikazanome portretu onako kako misliš da je izvorno izgledalo.

Kojim načelom si se vodio/la prilikom dovršavanja crteža?
Opiši prikazani ulomak.

Pronađi prikazani likovni primjer u muzeju. Navedi lokaciju pronalaska, materijal iz kojeg je napravljen i vrijeme iz kojeg potječe.

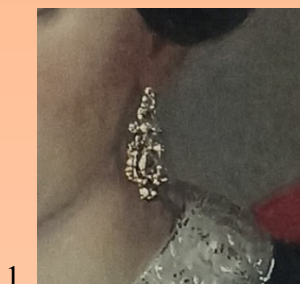

Snalaženje u muzeju

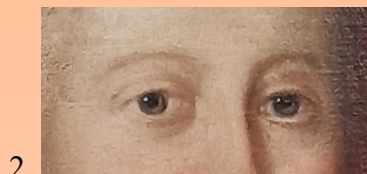
Zadatak 5. Dobro promotri detalje ovih reprodukcija. Pronađi u muzeju cjeline kojima pripadaju te na linije ispod detalja napiši naziv djela, autora i godinu nastanka.

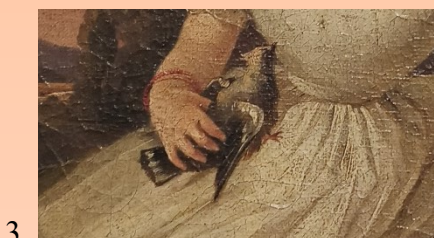

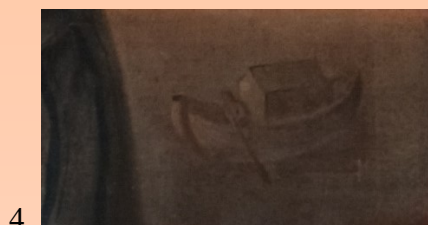

Zadatak 6. Usporedi ove likovne primjere. Što im je zajedničko, a u čemu se razlikuju?

Snalaženje u muzeju

Zadatak 7. Pronađi prikazane skulpture u muzeju i istraži od kojeg materijala su napravljene. Što im je sve zajedničko?

Snalaženje u gradu – lokacije muzeja i galerija

Za rješavanje zadataka iz njemačkog jezika nije nužno potrebno, ali je preporuka posjetiti lokacije muzeja i galerija. Zadaci od učenika zahtijevaju kreativnost, određenu razinu poznavanja jezika i informatičku pismenost.

Durch die Stadt navigieren

Aufgabe 1. (A2, B1) Freunde kommen zu Besuch nach Karlovac – Lukas und Emma. Sie sprechen kein Kroatisch, aber möchten gerne die Stadt sehen. Lukas interessiert sich für Geschichte, Natur und gutes Essen, Emma mag Kunst, alte Burgen und Fahrradfahren. Erstelle einen Plan, was du ihnen in Karlovac alles zeigen kannst.

(A2) Möglichkeit 1.: Macht ein Plakat mit Sehenswürdigkeiten der Stadt. Präsentiert es vor der Klasse.

(A2) Möglichkeit 2.: Macht eine PowerPoint-Präsentation mit Sehenswürdigkeiten und einem Plan der Besichtigung in Karlovac.

(B1) Möglichkeit 3.: Führt ein Dialog vor, wobei ihr die Sehenswürdigkeiten und den Plan erklärt.

(A2, B1) Möglichkeit 4.: Macht ein Video – einen Film, in dem ihr die Sehenswürdigkeiten zeigt und erklärt.

Trägt die wichtigsten Sehenswürdigkeiten der Stadt in die interaktive Karte mit Foto und Beschreibung ein.

<https://bit.ly/SpaziergangKarlstadt>

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Durch die Stadt navigieren

Aufgabe 2. (B1, B2) Erstelle eine zehnminütige Führung:
durch die alte Burg Dubovac:

- a) als Edelmann/Edelfrau, der/die in der Burg wohnt
- b) als ein Soldat/eine Soldatin, der/die die Burg bewacht

durch das Heimatskriegsmuseum:

- a) als Journalist/Journalistin, der/die über den Krieg berichtet
- b) als Politike/Politikerin, der/die sich für den Weltfrieden einsetzt

Berichte vor der Klasse.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Durch die Stadt navigieren

Aufgabe 3. (A1) Du machst eine Fotoausstellung in der Galerie. Schreibe die Einladung zur Ausstellung. Die Einladung muss Datum und Uhrzeit, Veranstaltungsort (mit Adresse), Anlass der Veranstaltung und Kleidungshinweis haben.

(B1) Nach der Ausstellung schreibe eine positive oder negative Kritik über die Fotoausstellung.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Snalaženje u muzeju – prijedlog aktivnosti za CLIL metodu

Za rješavanje zadataka koji slijede preporučljivo je posjetiti muzej s obzirom na to da se radi o neposrednim opisima likovnih djela, odnosno izložaka u muzeju. Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatak: jedan školski sat u muzeju

Navigieren im Museum

Zadatak 1. (CLIL, B1) Wähle im Stadtmuseum zwei Porträts aus. Stelle dir vor, sie unterhalten sich, wenn es keine Besucher gibt. Worüber unterhalten sich die zwei Porträts? Schreibe einen Dialog dazu.

Odaberi dva portreta u muzeju. Zamisli si da oni razgovaraju kada nema posjetitelja. O čemu razgovaraju? Napiši dijalog.

Zadatak 2. (CLIL, A2, B1) Partnerarbeit

Ein Schüler wählt im Stadtmuseum ein Ausstellungsstück, das ihm am besten gefällt, aus und der andere Schüler muss die Wahl des Partners mündlich begründen.

Rad u paru. Jedan učenik odabire izložbeni primjerak koji mu se najviše sviđa, a drugi učenik objašnjava ostalima zašto upravo taj izložak.

Zadatak 3. (CLIL, A2) Sucht und beschreibt das Modell der Stadt (des Sternes).

Antwortet auf die Fragen:

Was für eine Festung ist das und wieso sieht sie wie ein Stern aus?

Welche historischen Umstände haben die Entwicklung der Stadt beeinflusst?

Beschreibt die Anordnung der Straßen und Blöcke innerhalb der Festung.

Gruppe a) Überlegt und beschreibt, wo und wie ein Feind die Stadt angreifen könnte.

Gruppe b) Überlegt und beschreibt, wie ihr die Stadt verteidigen würdet.

Pronađite i opišite maketu grada. Odgovorite na pitanja: Kakva je to utvrda i zašto izgleda poput zvijezde? Koje su povijesne okolnosti utjecale na razvoj grada? Opišite odnos ulica i blokova koje čine zgrade unutar utvrde?

Grupa a) opisuje gdje i na koji način neprijatelj može napasti grad.

Grupa b) opisuje kako obraniti grad od napadača.

Navigieren im Museum

Zadatak 4. (CLIL, A2, B1) Sucht nach Beispielen für Gemälde und Skulpturen, die den menschlichen Körper darstellen. Versucht, die Haltung der Figur nachzuahmen. Analysiert einige Bilder und Skulpturen in Bezug auf Körperposition, Größenverhältnisse und diskutiert über Schönheitsideale damals und heute.

Pronađi primjere slika i skulptura koji prikazuju ljudsko tijelo. Pokušaj oponašati njihov položaj tijela. Analiziraj odabrane primjere prema položaju njihova tijela, omjere veličina i raspravite o idealima ljepote nekada i danas.

Nach der Stunde

Einzelarbeit

Schreibe eine Zusammenfassung über die Stunde im Museum. Schreibe, was dir gefallen hat und was nicht. Wähle ein Ausstellungsstück und beschreibe es ausführlich. Beschreibe, wie das Museum der Zukunft aussehen könnte.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgaben: 7 Tage

Pojmovnik

- **kuriya** – reprezentativna kuća, odnosno dvor, služila je za stanovanje nižeg i seljačkog plemstva, župnika ili kanonika

Prilagodенost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 1. razreda srednje škole u sklopu teme <i>Umjetnost i čovjek</i> , odnosno prikaza ljudskog tijela u umjetnosti i za učenike 4. razreda srednje škole u sklopu teme <i>Umjetnost i moć</i> , odnosno prilikom rasprave o ulozi muzejsko-galerijskih ustanova.	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A2, B1 i B2 te se mogu provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima objasniti ulogu muzeja i galerija, ukazati na različite načine prikaza ljudskog tijela, ukazati na važnost promatranja kako detalja tako i cjeline.	Cilj je učenike potaknuti na razmišljanje o kulturnom i turističkom potencijalu grada, potaknuti na istraživanje i sažimanje informacija, kreativnost i argumentiranje mišljenja.
Ishod	Učenici će moći objasniti ulogu muzejsko-galerijskih prostora u	Učenici će moći prezentirati znamenitosti grada u različitim medijima.

<p>očuvanju baštine Učenici će znati prepoznati i navesti karakteristike pejzaža, portreta i reljefa u likovnoj umjetnosti. Učenici će steći sposobnost promatranja i snalaženja u prostoru i pronalaska cjeline uz pomoć detalja.</p>	<p>Učenici će moći osmisliti i izraditi pozivnicu za određeni događaj. Učenici će moći napisati kratki kritički osvrt na izložbu. Učenici će moći osmisliti i voditi dijalog na temelju likovnog prikaza. Učenici će moći argumentirati tuđi stav.</p>
--	--

Korištena literatura

- Gradski muzej Karlovac, <http://www.gmk.hr/>
- muzeologija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=42626>
- galerija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=21061>

Dodatna literatura

- Turistička zajednica grada Karlovca. <https://visitkarlovac.hr/>

Poglavlje 4. *Franjevci i advent u Karlovcu*

Ordo fratrum minorum, Red male braće ili skraćeno franjevci utemeljen je još 1209. godine. U Karlovac su franjevci stigli 1657. godine, a godinu kasnije dobili su dopuštenje da preuzmu župu, crkvu Presvetog Trojstva i dopuštenje za izgradnju samostana. Osim redovničkog življenja i djelovanja u Karlovcu, povjerena im je i briga o školstvu u gradu.

Uz župnu crkvu Presvetog Trojstva franjevci su sagradili jednokatni samostan (1669.–1672.), a stariju župnu crkvu nadograđuju i preuređuju. U požaru 1692. godine stradali su samostan i crkva te je u obnovi nadograđeno jugozapadno krilo, a od 1693. do 1705. građena je nova crkva u današnjoj veličini. Interijer crkve s 10 oltara i 3 prigrađene kapele uređen je uglavnom tijekom 18. stoljeća. Pročelja i krovšte crkve i kapela dobivaju današnji izgled 1895., a unutrašnjost je oslikana 1925. godine. Crkvenom tornju franjevci stavljaju drvenu kapu 1743., a graditelj Josip Stiller povisuje ga 1792.–1795. godine kad mu stavlja današnju bakrenu jabuku i željezni križ. Nakon potresa 2021. godine uklonjen je oštećeni križ s postoljem, takozvanom jabukom, a tijekom odvajanja pronađena je vremenska kapsula odnosno svitak koji su 1749. godine postavili tadašnji graditelji.

Slika 25. Redovnik franjevačkog reda u knjižnici franjevačkog samostana u Karlovcu

Slika 26. Pogled na franjevački samostan i toranj crkve Presvetoga Trojstva s Trga bana Josipa Jelačića, Karlovac

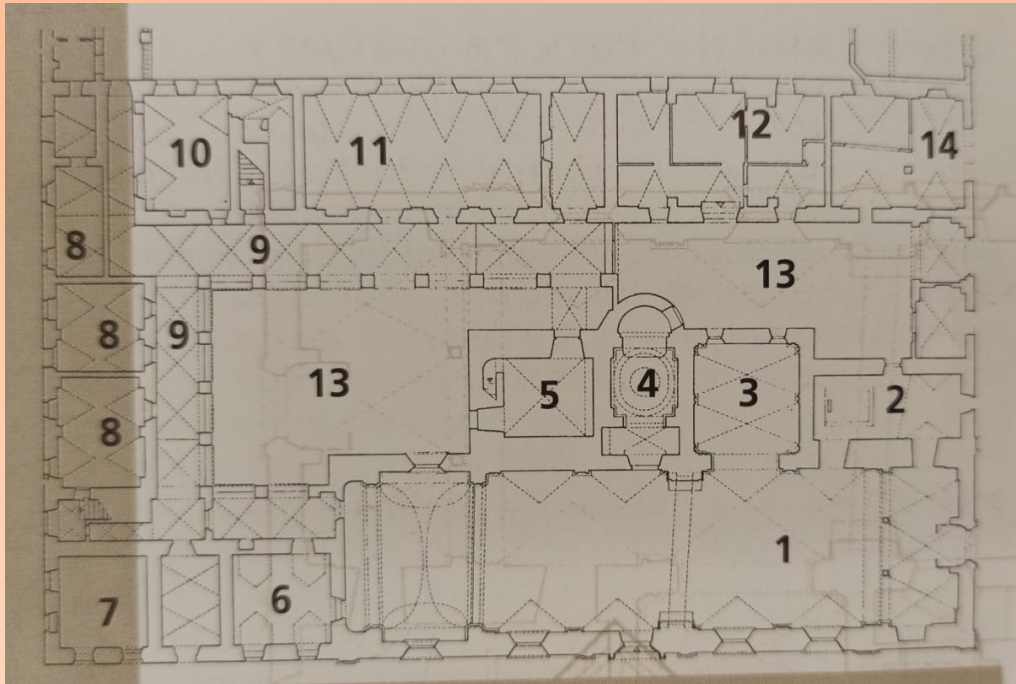
Zadatak 1. Istraži gdje se unutar grada nalazi franjevački samostan i koje ga građevine okružuju. Opiši odnos između prostora samostana s crkvom i ostalih građevina. Zapažanja usporedi s ostalim učenicima u razredu i zajedno izradite plakat na temu Franjevačkog samostana u Karlovcu.

Označi samostan i crkvu na interaktivnoj karti grada i dodaj fotografiju i kratki opis.
<https://bit.ly/setnjaklc>

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Za rješavanje zadataka u nastavku poželjno je posjetiti franjevački samostan i crkvu Presvetog Trojstva. Vrijeme potrebno za rješavanje zadataka: jedan školski sat

Zadatak 2. Dobro promotri prikazani tlocrt franjevačkog samostana u Karlovcu te imenuj prostorije označene brojevima (u zagradu pored prostorije upiši odgovarajući broj). Uz pomoć nastavnika i franjevaca dok si u samostanu istraži i kratko objasni namjenu svake prostorije.

Prostorije: zvonik___, crkva___, klaustar___, kuhinja___, Lauretanska kapela___, župni ured___, samostanski vrt___, reflektorij___, kapela sv. Antuna___, prostorija za goste___, vjeronaučne prostorije___, sakristija___, prostor župnog karitasa___

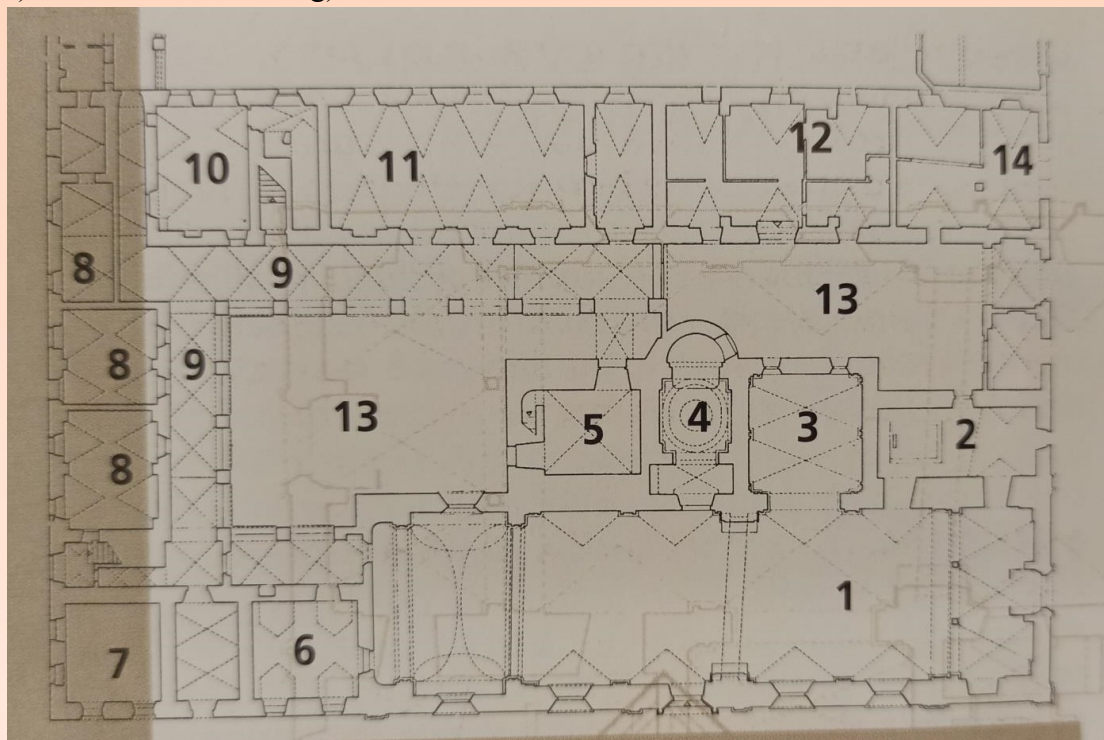

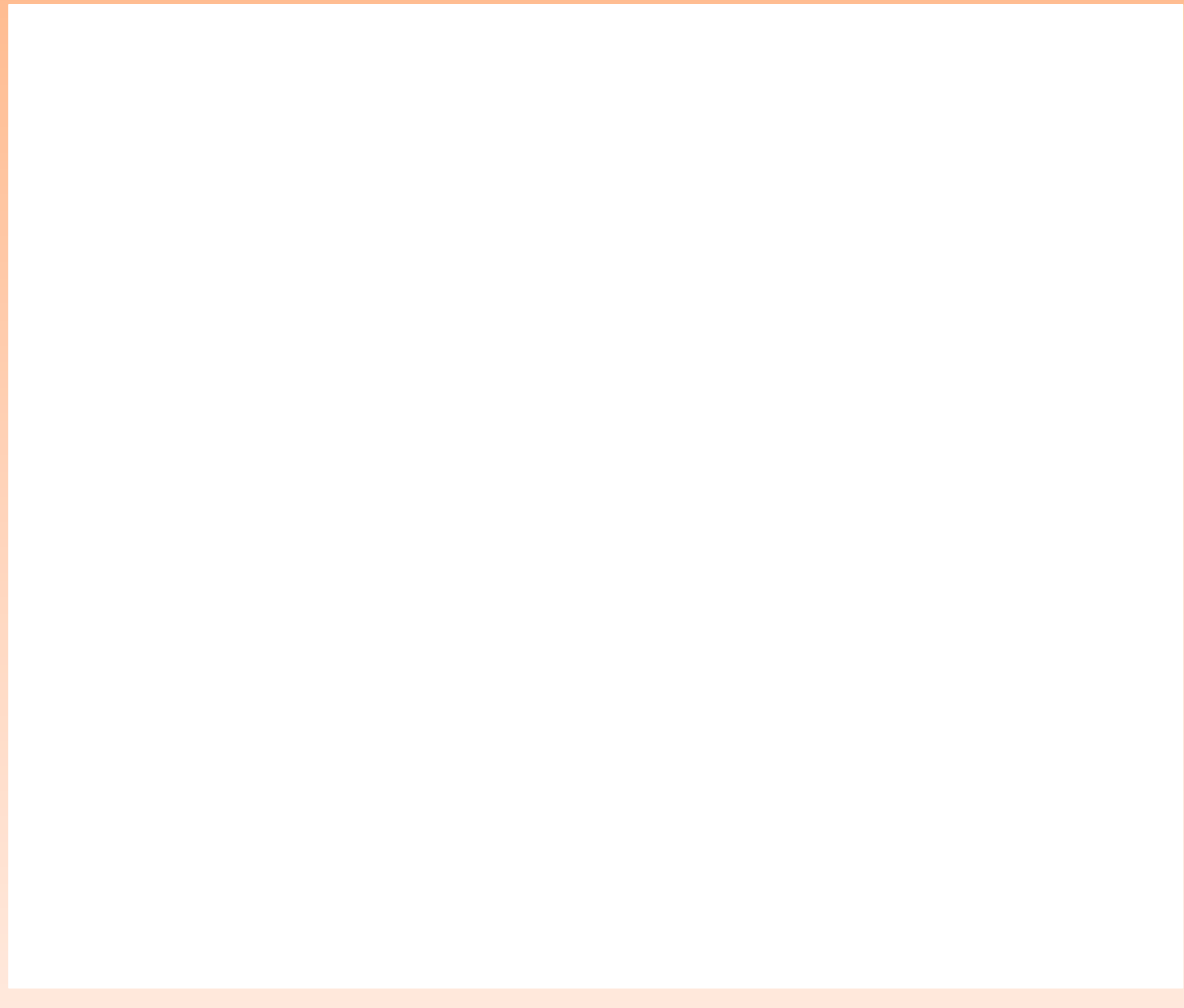

Zadatak 3. Dobro promotri fotografije i svaku od njih poveži s prostorijom ili dijelom samostana koji prikazuje na način da na tlocrtu odgovarajućim slovom označiš mjesto s kojeg je fotografija snimljena.

Zadatak 4. Skiciraj pročelje i toranj crkve.

Franjevci u Karlovcu dugi niz godina sudjeluju u kulturnim i turističkim događanjima u gradu. Svake godine u razdoblju adventa organiziraju i svoj mali advent unutar dvorišta samostana.

Slika 27. Dvorište franjevačkog samostana u vrijeme adventa

Aufgabe 1. (A1, A2, B1) Beschreibe die Bilder. Was haben die Bilder gemeinsam? Wo befinden sich in der Stadt diese Stellen?

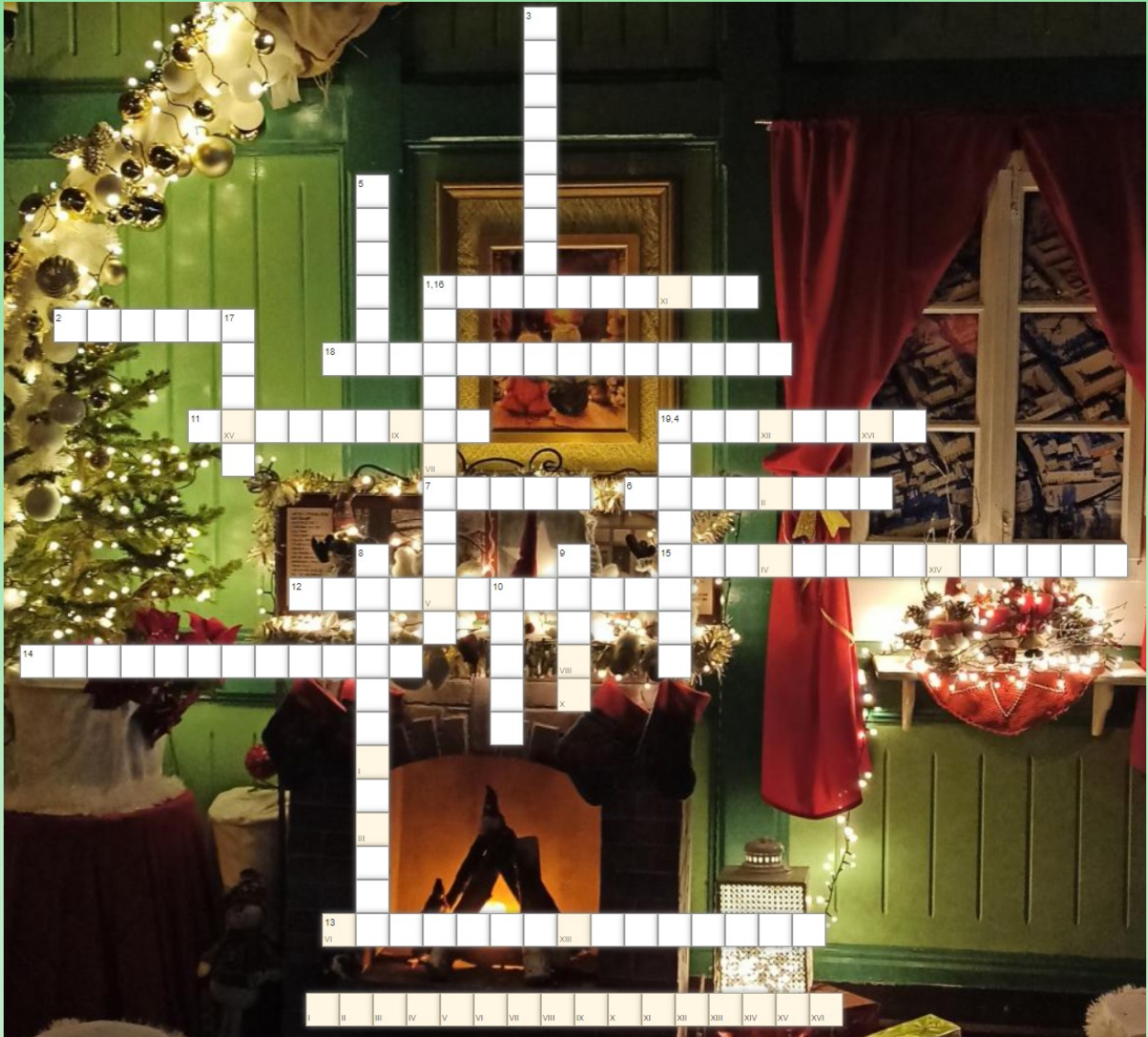

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 20 Minuten

Aufgabe 2. (A1, A2) Löse das Kreuzworträtsel.

Waagrecht: 1.

2.

4.

6.

7.

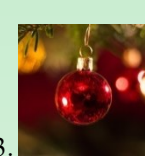
11.

12.

13.

14.

15.

16.

18.

Senkrecht: 3.

5.

8.

9.

10.

17.

19.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 20 Minuten

Aufgabe 3. (A2, B1) Partnerarbeit

Dreht einen Kurzfilm über die Vorweihnachtszeit in der Stadt. Im Film soll man Antworten auf die Fragen bekommen:

Was ist der Advent?

Wann beginnt der Advent in Karlovac und wie lange dauert er?

Was kann man in der Vorweihnachtszeit alles sehen und tun?

Welche sind die Vorteile und welche die Nachteile des Adventsmarktes in Karlovac?

Was mögt ihr am besten in der Vorweihnachtszeit?

Tragt die wichtigsten Stellen und Sehenswürdigkeiten in die interaktive Karte der Stadt mit Fotos und Beschreibungen ein.

<https://bit.ly/SpaziergangKarlstadt>

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Pojmovnik

- **samostan** – građeni kompleks namijenjen životu redovnika/redovnica
- **(bakrena) jabuka** – okruglo postolje križa na tornju
- **advent** - razdoblje u crkvenoj liturgijskoj godini, vrijeme pripreme za blagdan Božića

Prilagodjenost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 2. razreda srednje škole u sklopu teme <i>Čovjek i prostor</i> , odnosno u sklopu teme o specifičnim građevinama pojedinog razdoblja.	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A1, B1 i B2 i mogu se provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima ukazati na specifičnosti samostanske gradnje.	Cilj je učenicima približiti vokabular vezan uz običaje i potaknuti promatranje i uspoređivanje, kreativnost i istraživački rad.
Ishod	Učenici će moći na tlocrtu prepoznati prostorije koje se nalaze u samostanu i objasniti njihovu ulogu unutar građevine. Učenici će moći objasniti odnos između prostora trga i građevina koje ga okružuju. Učenici će znati orijentirati se na	Učenici će moći imenovati predmete i pojave vezane uz adventsko vrijeme. Učenici će moći opisati i usporediti dvije fotografije. Učenici će moći istražiti, sažeti i prezentirati tražene informacije u obliku kratkog filma.

	tlocrtu uz pomoć fotografija.	
--	-------------------------------	--

Korištena literatura

- franjevci. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=20487>
- Franjevci Karlovac., <https://franjevci-karlovac.hr/>
- Ivan Ott, Zvonimir Gerber, Maja Šantić, Darko Sekeli, *Karlovački leksikon*, Naklada Leksikon: Gradska knjižnica „I. G. Kovačić, Gradski muzej, Školska knjiga, 2008., str. 147.

Dodatna literatura

- Turistička zajednica grada Karlovca. Advent u Karlovcu., <https://visitkarlovac.hr/advent-karlovac/>

Poglavlje 5. Zamrznuti u vremenu – Javna skulptura

Kada bismo se odjednom iznenada „zamrznuli“ u kakvom položaju bismo tada ostali? Eksperiment možemo provesti i kao igru, zabavu, uvod u lekciju o skulpturama i javnoj plastici u nastavi Likovne umjetnosti, ali i u nastavi Njemačkog jezika u sklopu tema opisivanja osoba i predmeta.

Skulptura ili plastika (lat. *sculpare*, oblikovati) je umjetnost mase i prostora, odnosno svaka trodimenzionalna (visina,

širina, dužina) forma napravljena u cilju umjetničkog izraza. Nastaje oblikovanjem volumena u prostoru. Elementi forme u skulpturi su masa, odnosno volumen, prostor, ploha, površina, linija i boja. Skulptura može biti figurativna ili apstraktna.

Na javnim površinama u gradu Karlovcu nalazi se mnogo primjera skulpture – biste, kipovi, vodoskok.

Kako biste bolje shvatili ulogu i značaj, ali i potencijal javne skulpture u Karlovcu, u nastavku slijede zadaci.

Zadatak 1. Podijelite se u više grupa (5, 6 ili 7). Pronađite u gradu javne skulpture s prikazom ljudskog tijela. Posjetite lokaciju, fotografirajte skulpturu i istražite u dostupnoj literaturi informacije o skulpturi.

Objasnite ulogu skulpture i komentirajte uklapa li se u prostor gdje se nalazi.

Fotografiju skulpture i kratki opis unesite na interaktivnu kartu grada.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Zadatak 2. Podijelite se u 4 grupe. Istražite što je to animalizam i pronadite primjer skulpture te tematike u gradu. Posjetite lokaciju, fotografirajte skulpturu i istražite u dostupnoj literaturi informacije o skulpturi.

Objasnite ulogu skulpture i komentirajte uklapa li se u prostor gdje se nalazi.

Fotografiju skulpture i kratki opis unesite na interaktivnu kartu grada.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Zadatak 3. Istraži tko je Alem Korkut i koja je njegova poveznica s Karlovcem. Komentirajte u razredu odnos skulpture Alema Korkuta i prostora u kojem se nalazi.

Fotografiju skulpture i kratki opis unesi na interaktivnu kartu grada.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 30 minuta

Zadatak 4. Pronađi jednu fontanu u gradu. Opiši tko ili što je prikazano na fontani. Istraži čemu zapravo služe fontane? Kakav je odnos promatrača i fontane kod fontane koju si odabrao? Napiši kratki sastavak u kojem ćeš iznijeti svoje mišljenje o odabranoj fontani i općenito ulozi fontana u gradovima. Komentirajte svoja rješenja u razredu.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

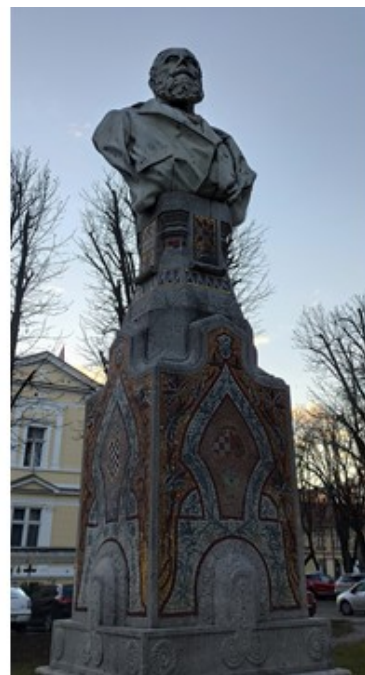
Zadatak 5. Odaberi primjer javne plastike iz *Vodiča* u čijem načinu oblikovanja prevladava realizam te ga skiciraj na način da prikaz bude stiliziran. Opiši i usporedi original i svoje rješenje.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 20 minuta

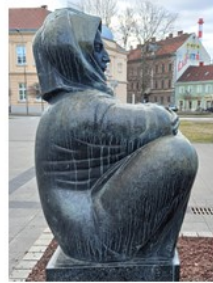
U gradu su na javnim površinama postavljene brojne javne plastike, odnosno skulpture različitih motiva. Prva postavljena javna plastika u Karlovcu je ranobarokni kužni pil sa skulpturom *Blažene Djevice Marije Imaculate* kipara Francesca Robbe iz 1691. na glavnom trgu uz crkvu Presvetog Trojstva. Jedan od simbola Grada je i obelisk miljokaza *Josephinae principium* koji označuje početak Jozefinske ceste koja se gradila od 1770. do 1779. godine. Godine 1901. podignut je spomenik Radoslavu Lopašiću kipara Ivana Rendića, potom glorijeta, u kojoj je danas smještena brončana replika spomen-lipe sa sokolom Stjepana Marjanovića iz 1917. godine.

Na istočnom prilazu Zvijezdi postavljen je 1974. godine spomenik Vjekoslavu Karasu kipara Koste Angelija Radovanija. Nakon Domovinskog rata ističe se spomenik donatorima razminiravanja Karlovačke županije pod nazivom *Leptir* kipara Danijela Butale postavljen 2006. na zelenoj površini

Gundulićeve ulice. U Vrbanićevom perivoju je 1969. godine postavljena skulptura *Ljubavnici* kipara Ante Despota, a nakon premještanja s prve lokacije u Vrbanićev perivoj postavljena je i skulptura *Prvi koraci* kipara Frane Kršinića. Na prilazu drvenom koranskom mostu 1985. godine je postavljena skulptura Tome Serafimovskog *Proboj*. Ispred Zorin-doma je 1969. godine postavljena skulptura *Majka* kipara Ivana Meštrovićeva. Ispred OŠ Braće Seljan postavljena je 1994. skulptura Zdenka Grgeljca *Igra*. Godine 2001. je ispred Hrvatske gospodarske komore postavljena skulptura *Kuna u skoku* kipara Šime Vidulina, a *Spomenik žabi* na ulazu u šetalište postavljen je 2008. godine. Fontana s dvije skulpture sirena koje se nalaze i na grbu grada Karlovca nalazi se na Trgu Matije Gupca. Posebnu skupinu skulptura čine nadgrobni spomenici pri čemu treba posebno istaknuti nadgrobni spomenik karlovačkom gradonačelniku Ivanu Banjavčiću, kipara Ive Kerdića.

Slike 28. i 29. Ivan Rendić, Radoslav Lopašić, 1901., park pokraj Zorin-doma

Slike 30. i 31. Zdenko Grgeljac, *Igra*, 1994.,
ispred Osnovne škole Braća Seljan

Slike 32., 33. i 34. Ivan Meštrović, *Majka*, 1969.
ispred Zorin-doma

Slike 35., 36. i 37. Kosta Angeli Radovani, *Vjekoslav Karas*, 1974., Radićeva ulica

Slike 38. i 39. Ante Despot, *Ljubavnici*, 1969., Vrbanicev perivoj

Slike 40. i 41. Frano Kršinić, *Prvi koraci*, 1968.,
Vrbanićev perivoj

Slike 42. i 43. Tome Serafimovski, *Proboj*, 1985.,
na prilazu drvenom koranskom mostu

Slika 44. Ivo Kerdić, nadgrobnji spomenik Ivanu Banjavčiću, 1915., katoličko groblje Dubovac

Slike 45. i 46. Šime Vidulin, *Kuna u skoku*, 2001.,
ispred Hrvatske gospodarske komore

Slike 47. i 48. Stjepan Marjanović, *Hrvatski sokol*, spomenik borcima iz I. svjetskog rata
(Glorijeta), 1917.

Slike 49., 50. i 51. Stjepan Gračan, *Spomenik žabi*, 2008., Šetalište dr. Franje Tuđmana

Slike 52., 53. i 54. Daniel Butala, *Leptir*, 2006., zelena površina Gundulićeve ulice

Slike 55., 56. i 57. Alem Korkut, *4 rijeke*, 2009., Trg Hrvatskih branitelja

Aufgabe 1. (A2, B1) Bereitet euch für das Spiel *Wer bin ich?* vor.

Jeder Schüler/jede Schülerin zieht einen Zettel mit dem Bild und Namen des Denkmals oder der Skulptur aus der Stadt und dieser wird ihnen an die Stirn befestigt. Ein Schüler beginnt nun, den anderen Fragen über sich zu stellen, die diese mit Ja oder Nein beantworten können.

Mögliche Fragen sind „*Bin ich weiblich/männlich?*“, „*Lebe ich noch?*“

Ziel ist es, möglichst schnell die eigene Identität durch deduktive Fragen zu erraten. Wird eine Frage mit Nein beantwortet, ist der nächste Schüler an der Reihe, Fragen zu stellen, um herauszufinden, wer er ist.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 30 Minuten

Aufgabe 2. (A2, B1) Die Schüler teilen sich in zwei Mannschaften auf. Die Zettel mit dem Bild und Namen des Denkmals oder der Skulptur aus der Stadt sind auf einem Haufen. Ein Schüler zieht einen Zettel und erklärt ihn seiner Gruppe pantomimisch, also ohne Worte und Geräusche. Der Timer wird auf eine Minute gestellt. Die Mannschaft, die den Begriff, also die Skulptur oder das Denkmal, in der vorgegebenen Zeit erraten hat, bekommt einen Punkt. Die Mannschaft mit mehr Punkten am Ende ist Sieger.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 30 Minuten

Aufgabe 3. (B1, B2) Wählt eine Skulptur oder ein Denkmal aus der Stadt und schreibt eine spannende kurze Geschichte darüber. Wählt in der Klasse die spannendste Geschichte aus.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Aufgabe 4. (A2, B1) Partnerarbeit

Wählt zwei Skulpturen aus der Stadt und vergleicht sie. Macht einen Kurzfilm darüber.

Sieht euch alle Kurzfilme in der Klasse an und bespricht es zusammen.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 14 Tage

Aufgabe 5. (A2, B1) Partnerarbeit

Wählt eine Skulptur oder ein Denkmal in der Stadt. Macht mehrere Fotos davon und beschreibt die Skulptur oder das Denkmal. Stellt die ausgewählte Skulptur in der Klasse vor.

Die Fotos und die Beschreibung trägt in die interaktive Karte der Stadt ein.

<https://bit.ly/SpaziergangKarlstadt>

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Pojmovnik

- **bista** – skulpturalni trodimenzionalni prikaz gornjeg dijela ljudskog tijela
- **kužni pil** – zavjetni kip postavljen u javnom prostoru kao spomen na stradale od kuge, odnosno kao zahvala za zaštitu pučanstva od kuge

Prilagodjenost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 2. razreda srednje škole u sklopu teme <i>Čovjek i prostor</i> , odnosno unutar teme <i>Urbana umjetnost – javne skulpture</i> .	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina B1 i B2 te se mogu provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima ukazati na karakteristike skulpture i javne plastike i na važnost odnosa sa okolinom. Cilj je kod učenika potaknuti pomno promatranje i logično povezivanje i zaključivanje, korištenje stručne terminologije i argumentiranje.	Cilj je potaknuti učenike na pomno promatranje, istraživanje, kreativno prezentiranje dobivenih informacija i kreativno izražavanje.
Ishod	Učenici će znati analizirati javnu plastiku i objasniti njen odnos sa okolinom. Učenici će znati objasniti pojam animalizam i opisati na primjeru. Učenici će znati analizirati skulpturu s prikazom ljudskog	Učenici će moći osmisлити priču na temelju slike, odnosno skulpture. Učenici će znati usporediti dvije skulpture. Učenici će znati istražiti informacije o skulpturi, sažeti ih

	tijela. Učenici će moći oblikovati mišljenje o javnoj skulpturi i argumentirati ga.	i prezentirati na zanimljiv način.
--	--	------------------------------------

Korištena literatura

- Ivan Ott, Zvonimir Gerber, Maja Šantić, Darko Sekeli, *Karlovački leksikon*, Naklada Leksikon: Gradska knjižnica „I. G. Kovačić, Gradski muzej, Školska knjiga, 2008., str. 235. – 237.
- Alem Korkut., <https://alemkorkut.com/en/portfolio-item/sculptures-in-public-space/>

Dodatna literatura

- Kunst im Unterricht. Werkanalyse und Interpretation., <https://www.kunstimunterricht.de/werkanalyse/kriterien/118-werkanalyse-und-interpretation-plastik-skulptur-moore-giacometti.html>

Poglavlje 6. Zamrznuti u vremenu – Ulična umjetnost

Prošetamo li ulicama grada Karlovca primijetiti ćemo mnogo slikovnih poruka odnosno grafita po zidovima, pločnicima, mostovima, općenito u javnom prostoru. Neke od njih su napravljene bez dozvole, možda upravo unatoč zabrani. Zbog toga se često grafiti smatraju vandalskim činom uništavanja i oštećivanja urbanog prostora što, dakako, ne mora biti opravdano. Osnovno obilježje grafita je antimuzejski koncept, odnosno njegova namjena širokoj publici, kao i direktno prenošenje ideja i poruka. Dio publike prihvaća grafite kao oblik izražavanja, međutim dio ne. Grafiti i murali su oblici ulične umjetnosti. Posebno su nam zanimljivi oni oblici ulične umjetnosti koji nastaju po narudžbi kao na primjer murali u mnogim gradovima, tako i

Karlovcu. Uglavnom su povezani s nekim važnijim događajem, osobom ili za oživljavanje pojedinih dijelova grada u vizualnom smislu.

Slika 58. Primjer murala na stambenim zgradama u gradskoj četvrti Rakovac

Slika 59. Grafit na Gradskoj knjižnici Ivan Goran Kovačić u gradskoj četvrti Novi centar

Prošetati od murala do murala u gradu Karlovcu, a pritom istražiti njihov sadržaj i poruke, značilo bi i napraviti kratki izlet u samu povijest grada – svaka od prikazanih osoba na muralima priča svoju priču. Osim povijesnih ličnosti, murali i grafiti oslikavaju i trenutno stanje

društva, odnosno kritičko mišljenje pojedinaca ili zajednice o određenoj temi.

Slika 60. Mural s prikazom karlovačkog umjetnika Vjekoslava Karasa u gradskoj četvrti Novi centar

Slika 61. Mural s prikazom braće Seljan, zgrada u gradskoj četvrti Novi centar

U Karlovcu je 2007. godine oslikan prvi mural, *San djevojčice* koji se nalazi na stambenoj zgradi u gradskoj četvrti Novi centar. Prikazuje djevojčicu koja je utonula u san i bajkovit pejzaž s vilenjacima, vilama, jednorogom i ostalim motivima iz bajki.

Mural s prikazom Miroslava Krležje napravljen je 2014. godine, uklonjen zbog obnove fasade zgrade, ali ponovno naslikan 2020. godine nakon čega je

uslijedila serija murala s prikazima istaknutih Karlovčana.

Jedan od poznatijih murala je onaj s prikazom braće Seljan na stambenoj zgradi u gradskoj četvrti Novi centar. Izradili su ga 2020. godine umjetnici Leonard Lesić i Dalibor Juras. Mural prikazuje braću Mirka i Stjepana kao istraživače u pustinji i prašumi. Uz njih su prikazani likovi domorodačkog stanovništva i kratki tekst koji govori o tome kako je istraživanje dalekih i nepoznatih krajeva opojno.

Slika 62. Detalj murala *San djevojčice* na stambenoj zgradi u gradskoj četvrti Novi centar

Zadatak 1. (CLIL, B1) Bildet Gruppen.

Jede Gruppe übernimmt ein Stadtteil. Fotografiert Graffiti und Wandbilder und versucht, den Autor und das Entstehungsjahr zu recherchieren. Macht aus den gesammelten Fotos eine Ausstellung im Klassenzimmer. Erstellt Tafeln mit Informationen zum Kunstwerken.

Schreibt eine Zusammenfassung zu euren Beispielen und die gesammelten Fotos und Texte stellt in das Online-Katalog im Netz. Die Beispiele trage auch in die interaktive Karte der Stadt mit Foto und Beschreibung ein <https://bit.ly/SpaziergangKarlstadt>.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: zwei Wochen

Podijelite se u grupe i neka svaka grupa odabere jedan dio grada, odnosno gradsku četvrt. Fotografirajte grafite i murale u odabranom dijelu grada i pokušajte istražiti autora, godinu i kontekst nastanka. Od skupljenih fotografija napravite izložbu u razredu. Uz fotografije murala i grafita postavite i ploče s osnovnim informacijama.

Napišite kratke eseje o svojim primjerima te njih i fotografije sakupite u online katalog. Fotografije odabranih murala i grafita unesite u interaktivnu kartu grada uz kratki opis. <https://bit.ly/setnjaklc>.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 14 dana

Zadatak 2. (CLIL, B1) Bildet Gruppen.

Erforscht die Menschen, die auf den Wandgemälden in der Stadt abgebildet sind.

Macht Fotos von den Wandgemälden. Findet heraus, in welchem Zusammenhang die abgebildeten Personen mit Karlovac stehen.

Wählt einen Gruppenvertreter, der sich als Person aus dem Wandbild präsentiert und einen Vortrag über sich selbst und eine kritische Bewertung seines Wandbildes hält.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Podijelite se u grupe. Svaka grupa odabire jedan mural s prikazom povijesne osobe. Posjetite lokaciju, fotografirajte mural i istražite povezanost prikazane osobe i grada Karlovca.

Odaberite predstavnika grupe koji će se predstaviti kao osoba s odabranog murala i održati kratko predavanje o sebi i dati kritički osvrt na mural koji ga prikazuje.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 7 dana

Aufgabe 3. (A2, B1) Partnerarbeit

Ein Schüler ist eine Person aus dem Wandbild und der andere Schüler ist ein Journalist, der Fragen stellt. Schreibt einen Dialog und führt ihn vor der Klasse vor.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 7 Tage

Zadatak 4. (CLIL, A1, A2, B1, B2)

Wähle einen Ort in der Stadt, der dir am besten gefällt oder von dem du denkst, dass er sich für ein Wandbild eignet.

Mache ein Foto des Ortes und füge dein Kunstwerk ein, mithilfe eines Programmes nach eigener Wahl.

Beschreibe in der Klasse, wen oder was es darstellt und warum.

Zeitaufwand für die Lösung der Aufgabe: 14 Tage

Odaberi lokaciju u gradu koja ti se najviše sviđa ili za koju misliš da bi bilo dobro u tom prostoru naslikati mural. Fotografiraj lokaciju i zatim u odabranoj tehnici, aplikaciji ili programu po želji dodaj svoj umjetnički rad. Kratko opiši koga ili što prikazuje, zašto si odabrao upravo prikazane motive i koju si poruku htio svojim radom poslati.

Vrijeme predviđeno za rješavanje zadatka: 14 dana

Pojmovnik

- **ulična umjetnost** – (engl. *street art*) vizualna umjetnost stvorena na javnim prostorima i najčešće nije vezana uz tradicionalne načine izlaganja umjetnosti
- **grafit** – (tal. *sigraffiare* = ogrebsti) nanese slike ili napisana slova na površinama javnog prostora
- **mural** – (šp. od *muro* = zid) svaka vrsta slikanja na površini zida ili drugoj velikoj trajnoj podlozi

Prilagodjenost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 2. razreda srednje škole pod temom <i>Čovjek i prostor</i> , odnosno unutar tema Urbanizam i Urbana umjetnost.	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A2 i B1 i se mogu provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je učenicima ukazati na suvremenu pojavu murala i grafita, njihovu ulogu u društvu i pozitivne i negativne strane te vrste umjetničkog izražavanja.	Cilj je potaknuti istraživanje i kreativno izražavanje kod učenika, formuliranje odgovora na postavljena pitanja i usavršavanje informatičke i medijske pismenosti.

Ishod	Učenici će znati opisati mural i analizirati ga kao likovno djelo. Učenici će znati istražiti informacije, sažeti ih i predstaviti na zanimljiv način.	Učenici će znati istražiti informacije o primjeru likovnog djela, sažeti ih i prezentirati na zanimljiv način. Učenici će znati odgovarati na postavljena pitanja, formulirati jednostavne rečenice i govoriti o sebi.
--------------	--	--

Korištena literatura

- *Karlovac muralima priča o svojoj slavnoj prošlosti.* <https://radio-mreznica.hr/karlovac-muralima-prica-o-svojoj-slavnoj-povijesti-u-novom-centru-na-javnoj-garazi-jos-4-nova/>
- *San djevojčice.* <https://www.duga-oslikavanje.hr/murali/vilin-san/>
- *Ulična umjetnost.* <https://www.skole.hr/ulicna-umjetnost/>
- *Ulična umjetnost kao način izražavanja.* <http://pressedan.unin.hr/ulicna-umjetnost-kao-nacin-izrazavanja.html>

Dodatna literatura

- *Rock and Rolla.* <https://www.duga-oslikavanje.hr/murali/rock-and-rolla/>
- *Izložba projekta „Ofarbaj Karlovac“.* https://karlovacki.hr/izlozba-projekta-ofarbaj-karlovac/?fbclid=IwAR0_p4nvps4ozxzDm_eB_cmPZma6nuI0C1awRAbvFXSJ1gLRWC9UbHIBA-s
- *Murali u Karlovcu.* <https://www.vecernji.hr/kultura/ulice-karlovcu-krase-krleza-i-dragojla-jarnevic-a-uskoro-i-tesla-1406616>

Poglavlje 7. Poznati Karlovčani

Kako bismo upotpunili našu šetnju Karlovcem, bilo bi u redu podružiti se s Karlovčanima koji su obilježili povijest grada. Mnoge od njih smo već spomenuli u pojedinim poglavljima ovog Vodiča, šetnjom kroz grad vidjeli njihova lica naslikana na fasadama ili u parkovima u kiparskom mediju na postoljima. Neke od njih spomenuti ćemo u ovom poglavlju.

Slika 63. Dragojla Jarnević (Karlovac, 4. siječnja 1812. – Karlovac, 12. ožujka 1875.), hrvatska književnica i učiteljica, mural u Karlovcu

Slika 64. Vjekoslav Karas (Karlovac, 19. svibnja 1981. – Karlovac, 5. srpnja 1858.), hrvatski slikar, mural u Karlovcu

Slika 65. Daniel Butala (Karlovac, 26. travnja 1943. – 18. srpnja 2017.) hrvatski slikar i likovni pedagog

Slika 66. Josip Vaništa (Karlovac, 17. svibnja 1924. – Zagreb, 24. ožujka 2018.), hrvatski slikar, grafičar, pisac, akademik i sveučilišni profesor

Slika 67. Blaž Ćuk (Krašić, 2. veljače 1915. – Karlovac, 4. lipnja 1975.), hrvatski slikar i likovni pedagog

Slika 68. Fran Krsto Frankopan (Bosiljevo, 4. ožujka 1643. – Bečko Novo Mjesto, 30. travnja 1671.), hrvatski plemić, vojskovođa i pjesnik iz velikaške obitelji Frankopan

Slika 69. Mirko Seljan (Karlovac, 5. travnja 1871. – Peru, 1913.) i Stjepan Seljan (Karlovac, 19. kolovoza 1875 – Ouro Preto, Brazil, 7. lipnja 1936.), najpoznatiji hrvatski istraživači, mural u Karlovcu

Slika 70. Slavko Mihalić (Karlovac, 16. ožujka 1928. – Zagreb, 5. veljače 2007.), hrvatski pjesnik, novelist, novinar, književni kritičar i akademik, mural u Karlovcu

Slika 71. Nikola Tesla (Smiljan, 10. srpnja 1856. – New York, 7. siječnja 1943.), izumitelj i inženjer, mural u Karlovcu

Slika 72. Miroslav Krleža (Zagreb, 7. srpnja 1893. – Zagreb, 29. prosinca 1981.), hrvatski književnik i enciklopedist, mural u Karlovcu

Dragojla Jarnević (1812. – 1875.)

Prva žena alpinistica u Hrvatskoj i jedna od najznačajnijih karlovačkih ženskih predstavnica ilirskog pokreta najkraći je opis Dragojle Jarnević. Školovala se u Karlovcu, a u Grazu, Trstu i Veneciji radila kao odgojiteljica. Po povratku u Karlovac pokušala je osnovati privatnu djevojačku školu, a potom je podučavala i djevojčice i dječake u vlastitom domu. Posebice je poticala svijest o potrebi boljeg obrazovanja djevojčica.

Josip Vaništa (1924. – 2018.)

Kao jedan od osnivača umjetničke grupe *Gorgone* 1959. godine, Vaništa se zauzimao za nekonvencionalne oblike likovnog izražavanja. Osim hrvatskog tradicijskog slikarstva, crtajući lirske krajolike, vedute i mrtve prirode, razvijao je i vlastiti likovni izraz blizak realističnoj poetici. Posebno se ističu njegovi crtački opusi i akvareli. Dobio je nagradu *Vladimir Nazor* za životno djelo 2006. godine.

Idejni prijedlog

Podijelite se u grupe te neka svaka grupa odabere jednog karlovačkog umjetnika čije će stvaralaštvo istraživati koristeći pritom različite izvore.

Rezultat istraživanja predstavite u obliku plakata.

Usporedite likovno stvaralaštvo karlovačkih slikara usmeno na nastavi.

Napravite izložbu u razredu u kojoj ćete predstaviti svakoga od njih.

Predstavite njihov život i stvaralaštvo u obliku plakata i eseja.

Idejni prijedlog B1, B2

Ein Theaterstück schreiben und aufführen.

1. Schritt: eine spannende Kurzgeschichte schreiben. Die Protagonisten sind Bekannte aus der Geschichte der Stadt Karlovac. Sie tauchen plötzlich und unerklärlich in der Gegenwart auf. Sie versuchen die Gegenwart zu verstehen, aber auch eine Möglichkeit zu finden, wieder in ihre eigene Zeit zurückzukehren. Die Schüler stimmen über die beste Kurzgeschichte ab.

2. Schritt: sich in zwei Gruppen aufteilen.

- 2.1. Eine Gruppe macht aus der Kurzgeschichte ein Drehbuch.

- 2.2. Die andere Gruppe entwirft die Szenografie.

- 2.3. Eine Gruppe macht aus der Kurzgeschichte ein Drehbuch.

- 2.4. Die andere Gruppe entwirft die Szenografie.

3. Schritt: die passenden Schauspieler aussuchen

4. Schritt: gemeinsame Probespiele halten

5. Schritt: das Theaterstück vor dem Publikum aufführen

Pojmovnik

- ***Ilirski pokret*** – politički pokret od 1830. do 1843. godine koji se, u ozračju hrvatskog narodnog preporoda, razvio najprije u Hrvatskoj, a kao svoj cilj imao je kulturno i političko jedinstvo svih „Ilira“, to jest južnih Slavena
- ***Gorgona*** – umjetnička grupa koja je od 1959. do 1965. godine djelovala u Zagrebu i okupljala umjetnike zajedničkih duhovnih srodnosti, a članovi su bili slikari Julije Knifer, Josip Vaništa, Đuro Seder i Marijan Jevšovar; kipar Ivan Kožarić; arhitekt Miljenko Horvat i povjesničari i kritičari umjetnosti Dimitrije Bašičević Mangelos, Matko Meštrović i Radoslav Putar

Prilagodенost kurikulumu

	Likovna umjetnost	Njemački jezik
Razina znanja	Zadaci su predviđeni za učenike 1. razredа srednje škole pod temom <i>Pogled na svijet</i> , odnosno prilikom istraživanja različitih pristupa formi.	Zadaci su predviđeni za učenike jezičnih razina A2 i B1 i mogu se provoditi u svim dobnim skupinama ovisno o interesu učenika.
Cilj	Cilj je potaknuti učenike na gledanje, uspoređivanje i analiziranje likovnih djela, razvijanje kritičkog stava i pravilnog argumentiranja.	Cilj je potaknuti kreativnost kod učenika, spremnost na preuzimanje odgovornosti, razvijanje komunikacijskih i informatičkih vještina i razvijanje samopouzdanja.
Ishod	Učenici će znati usporediti više likovnih djela, koristiti prikladne izraze prilikom analize djela te razviti kritički stav i argumentirati ga.	Učenici će znati istražiti informacije povijesnih osoba, osmisliti radnju predstave, tekst dijaloga, scenografiju i izvesti predstavu pred publikom.

Korištena literatura

- Ivan Ott, Zvonimir Gerber, Maja Šantić, Darko Sekeli, *Karlovački leksikon*, Naklada Leksikon: Gradska knjižnica „I. G. Kovačić, Gradski muzej, Školska knjiga, 2008., str. 69., 93., 145. – 146., 234. – 235., 258., 394., 515. – 516., 574. – 575., 604. – 605.
- Krleža, Miroslav. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=34113>

Dodatna literatura

- Anamarija Bekavac, Tomislav Balić, *Od dramatizacije do predstave u nastavi Engleskog jezika*, Strani jezici: časopis za primijenjenu lingvistiku, 48., 2019. <https://hrcak.srce.hr/file/340778>

Za kraj

Nadam se da, nakon što ste riješili ove zadatke, gledate na grad Karlovac malo drukčije nego prije. Nadam se da se u vama probudila želja za očuvanjem spomenika kulture i kulturne baštine grada. Vjerujem da ste šetajući gradom uočili još mnogo zanimljivosti i znamenitosti koje možete i samostalno istražiti.

Hvala što ste odvojili svoje vrijeme i posvetili ga istraživačkom radu!

Martina Galović

5. Zaključak

Predloženi povijesno-umjetnički Vodič grada Karlovca za srednjoškolsku nastavu Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika s primjerima zadataka inspiriran je projektom *Zvijezda u školi* čiji je cilj iskoristiti temu karlovačke Zvijezde u nastavi osnovnih i srednjih škola kao referentnu točku i osnovni sadržaj za sve uzraste.

Cilj ovoga rada i vodiča bio je ukazati na mogućnosti koje grad Karlovac sa svojom povijesnom jezgrom i znamenitostima pruža u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika. Predloženim zadacima obuhvaćeni su relevantni likovni primjeri i primjeri arhitekture na području grada i povijesne jezgre uz suvremene metode rada kao što su primjerice istraživačka i prakseološka metoda. Ovim radom željela sam ukazati i na mogućnosti povezivanja sadržaja Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u integriranoj nastavi na primjeru grada i prezentirati načine na koje se taj sadržaj može obraditi i usvojiti u srednjoškolskoj nastavi. Predloženi zadaci pokazuju kako je moguće sadržaj obraditi i primjenom CLIL (Content and language integrated learning/Sadržajno i jezično integrirano učenje) metode u nastavi. Tom metodom bi se sadržaj nastavnog predmeta Likovne umjetnosti podučavao na stranome odnosno njemačkome jeziku. Na taj način bi se paralelno učili i predmet i jezik. Primjenom moderne tehnologije i internetskih alata za pomoć u učenju usavršavala bi se kod učenika, ali i nastavnika, kompetencija informatičke pismenosti i primjene različitih medija u učenju i poučavanju.

Svakako bi se prijedlog ovog vodiča mogao proširiti dodatnim temama i zadacima. Predloženi vodič sažeto donosi okolnosti nastanka utvrde, povijest i razvoj arhitekture grada, pregled muzejskih i galerijskih institucija, primjera sakralne arhitekture, urbane umjetnosti i posebnosti grada prilagođene učenicima srednjih škola i usklađene s temama unutar *Kurikuluma za Likovnu umjetnost* i *Kurikuluma za Njemački jezik*. U budućnosti je moguće proširivanje sadržaja i obujma zadataka. To je poticaj za buduće povjesničare umjetnosti i germaniste, ali i meni samoj za daljnji rad i istraživanje.

Zaključno sam ovim radom htjela motivirati učenike, ali i nastavnike za rad i učenje na primjeru iz vlastite okoline, na sagledavanje iz druge perspektive, nadajući se kako će se prepoznati vrijednost Karlovca kao dragocjenog primjera naše umjetničke baštine i kako će se generacije koje dolaze zalagati za njegovo očuvanje.

Popis literature

1. Iva Alibašić, *Karlovačka zvijezda, Povijest zvijezde i plan revitalizacije*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2014.
2. *Argumentieren und debattieren*, Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung, München 2016.
https://www.lehrplanplus.bayern.de/sixcms/media.php/71/argumentieren_und_debattieren.pdf (pregledano 10. ožujka 2022.)
3. *Arhitektura modernog Karlovca*, <https://vizkultura.hr/arhitektura-modernog-karlovca/> (pregledano 2. svibnja 2022.)
4. Tihana Bagić, *Samostalnost u učenju stranih jezika i zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ)*, 2011., <https://hrcak.srce.hr/file/125477> (pregledano 1. ožujka 2022.)
5. Ana Barić, *Konzervatorsko-restauratorski radovi na gradskom kazalištu Zorin dom u Karlovcu*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2019.
6. Anamarija Bekavac, Tomislav Balić, *Od dramatizacije do predstave u nastavi Engleskog jezika*, *Strani jezici : časopis za primijenjenu lingvistiku*, 48., 2019.
<https://hrcak.srce.hr/file/340778> (pregledano 10. ožujka 2022.)
7. Nevenka Bončić, Mirna Korkut, Marina Grčić, *Zvijezda u školi*, 2014.
8. *CLIL*, <https://www.teachingenglish.org.uk/article/clil> (pregledano 1. ožujka 2022.)
9. *Elf Regeln für die gute Debatte*.
<https://www.zeitfuerdieschule.de/themen/gesellschaft/elf-regeln-fuer-die-gute-debatte/> (pregledano 10. ožujka 2022.)
10. Petar Feletar, *Hrvatske povijesne ceste – Karolina, Jozefina i Lujzijana*, Meridijani, Zagreb, Samobor, 2015.
11. *franjevci. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=20487> (pregledano: 3. ožujka 2022.)
12. *Franjevci Karlovac.*, <https://franjevci-karlovac.hr/> (pregledano: 3. ožujka 2022.)
13. *galerija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=21061> (pregledano: 1. ožujka 2022.)
14. *Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: Lernen, lehren, beurteilen*, <https://www.goethe.de/z/50/commeuro/101.htm> (pregledano 1. ožujka 2022.)

15. *Gradski muzej Karlovac.*, <http://www.gmk.hr/> (pregledano: 1. ožujka 2022.)
16. *historicismam. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=25760> (pregledano 1. ožujka 2022.)
17. *Karlovac muralima priča o svojoj slavnoj prošlosti*, 2020., <https://radio-mreznica.hr/karlovac-muralima-prica-o-svojoj-slavnoj-povijesti-u-novom-centru-na-javnoj-garazi-jos-4-nova/> (pregledano 2. svibnja 2022.)
18. *Korkut, Alem.*, <https://alemkorkut.com/en/portfolio-item/sculptures-in-public-space/> (pregledano 20. veljače 2022.)
19. *Krleža, Miroslav. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=34113> (pregledano 20. ožujka 2022.)
20. *Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne i Likovna umjetnost za gimnazije*, 2019., <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Predmetni/Kurikulum%20nastavnog%20predmeta%20Likovna%20kultura%20za%20osnovne%20skole%20i%20Likovna%20umjetnost%20za%20gimnazije.pdf> (pregledano 1. ožujka 2022.)
21. *Kurikulum nastavnog predmeta Njemačkoga jezika za osnovne škole i gimnazije*, 2019. <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Publikacije/Predmetni//Kurikulum%20nastavnoga%20predmeta%20Njemacki%20jezik%20za%20osnovne%20skole%20i%20gimnazije%20u%20RH.pdf> (pregledano 1. ožujka 2022.)
22. *Matej Mihalić, Novi prostorni identitet grada Karlovca, Interolacije od 1930-ih do 1960-ih godina*, diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.
23. *Murali u Karlovcu.* <https://www.vecernji.hr/kultura/ulice-karlovcu-krase-krleza-i-dragojla-jarnevica-uskoro-i-tesla-1406616> (pregledano 7. ožujka 2022.)
24. *muzeologija. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje.* Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021., <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=42626> (1. ožujka 2022.)
25. *Branko Nodilo, Izgradnja renesansne tvrđave iz koje je nastao grad Karlovac*, 2003., https://www.karlovac.hr/UserDocsImages//dokumenti/Stranice//NODILOBRANKO_I_zgradnjarenesansentvrave...Karlovac2003..pdf (pregledano 15. ožujka 2022.)

26. Ivan Ott, Zvonimir Gerber, Maja Šantić, Darko Sekeli, *Karlovački leksikon*, Naklada Leksikon: Gradska knjižnica „I. G. Kovačić, Gradski muzej, Školska knjiga, 2008.
27. *Povijest Učeničkog doma u Karlovcu*, <https://www.ucenickidom-karlovac.hr/o-nama/11-o-nama/3-o.html> (pregledano 2. svibnja 2022.)
28. *Redemittel für Diskussionen*.
<https://www.wirtschaftsdeutsch.de/lehrrmaterialien/redemittel-diskussion-c1.pdf>
(pregledano 10. ožujka 2022.)
29. *San djevojčice*. <https://www.duga-oslikavanje.hr/murali/vilin-san/> (pregledano 2. svibnja 2022.)
30. *Sinagoga u Šebetićevoj ulici*, Kafotka.net, <https://www.kafotka.net/1380> (pregledano 2. svibnja 2022.)
31. *Što je padlet?*, <https://padlet.help/1/en/about-padlet/what-is-padlet> (pogledano 15. ožujka 2022.)
32. *Ulična umjetnost*. <https://www.skole.hr/ulicna-umjetnost/> (pregledano 7. ožujka 2022.)
33. *Ulična umjetnost kao način izražavanja*. <http://pressedan.unin.hr/ulicna-umjetnost-kao-nacin-izrazavanja.html> (pregledano 7. ožujka 2022.)
34. *What is CLIL?*, <https://www.onestopenglish.com/clil/what-is-clil/501038.article>
(pregledano 15. ožujka 2022.)
35. *Zvijezda u školi*, <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/zvijezda-u-skoli-103/103>
(pogledano 15. ožujka 2022.)

Popis slikovnih priloga

Slika 1. Nadvojvoda Karlo II. Habsburški

Izvor: https://bs.wikipedia.org/wiki/Karlo_II,_nadvojvoda_Unutra%C5%A1nje_Austrije#/media/Datoteka:Anonym_Erzherzog_Karl_II.jpg (1. ožujka 2022.)

Slika 2. Tlocrt Zvijezde iz 1774. godine

Izvor: [https://hr.wikipedia.org/wiki/Karlovac#/media/Datoteka:Renaissance_star-shaped_fortress_in_Karlovac,_Croatia_\(designed_in_1774\).jpg](https://hr.wikipedia.org/wiki/Karlovac#/media/Datoteka:Renaissance_star-shaped_fortress_in_Karlovac,_Croatia_(designed_in_1774).jpg) (1. ožujka 2022.)

Slika 3. Jelačićev trg, pogled prema crkvi Sv. Nikole

Izvor: https://www.karlovac.hr/UserDocsImages//slike/stare-slike-grad//GradKarlovac_54.jpg?preset=largepic (1. ožujka 2022.)

Slika 4. Karlovac danas

Izvor: <https://visitkarlovac.hr/the-star/?lang=en> (1. ožujka 2022.)

Slika 5. Šanac preuređen u park

Izvor: <https://explorecroatia.eu/wp-content/uploads/2019/09/proljece.jpg> (1. ožujka 2022.)

Slika 6. Šanac preuređen u park

Izvor: <https://visitkarlovac.hr/wp-content/uploads/2020/04/Denis-park2.jpg> (1. ožujka 2022.)

Slika 7. Prikaz plana tvrđave iz 1777./1778. godine, crtali ing. M. Cisellini i glavni ing. J.A. Krey

Izvor: <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/planovi-101/101> (2. ožujka 2022.)

Slika 8. Veduta Karlovačke tvrđave iz druge polovice 18. stoljeća

Izvor: <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/planovi-101/101> (2. ožujka 2022.)

Slika 9. Rezglednica s prikazom Šetališta u Karlovcu

Izvor: <https://www.kafotka.net/993> (6. ožujka 2022.)

Slika 10. Sinagoga u Šebetićevoj ulici, Karlovac, prva polovica 20. stoljeća

Izvor: <https://www.kafotka.net/1380> (1. svibnja 2022.)

Slika 11. Pročelje Zorin-doma u Karlovcu danas

Izvor: https://karlovacki.hr/wp-content/uploads/2019/11/DSC_2060.jpg (2. svibnja 2022.)

Slika 12. Plan tvrđave i grada Karlovca iz 1863. godine

Izvor: <https://www.karlovac.hr/grad/zvijezda-93/planovi-101/101> (2. ožujka 2022.)

Slika 13. Učenički dom u Karlovcu

Izvor: <https://media-cdn.tripadvisor.com/media/partner/bookingcom/photo/19/b4/fe/d6/4270573.jpg> (10. ožujka 2022.)

Slika 14. Stambena zgrada, gradska četvrt Grabrik

Izvor: https://www.ab-gradnja.hr/assets/images/galerija-reference/06_stambeni/stambena_grabrik/stambena_zgrada_Grabrik_Karlovac_2.jpg (10. ožujka 2022.)

Slike 15., 16. i 17. Dio stalnog postava Gradskog muzeja Karlovac
Snimila: Martina Galović, 10. studenog 2021.

Slika 18. Gradski muzej Karlovac, pročelje
Izvor: <http://aktivirajkarlovac.net/wp-content/uploads/2021/03/Gradski-muzej-Karlovac-autor-Denis-Stosic.jpg> (10. ožujka 2022.)

Slika 19. Gradski muzej Karlovac, unutarnje dvorište
Izvor: <https://images.app.goo.gl/fZvAvwuU4TG8Jj9e8> (10. ožujka 2022.)

Slika 20. Galerija *Vjekoslav Karas*
Izvor: <https://images.app.goo.gl/ETuECKuJF57J1tLSA> (10. ožujka 2022.)

Slika 21. Galerija *Vjekoslav Karas*
Izvor: <https://images.app.goo.gl/a4U3xvrKtG7DbBPR7> (10. ožujka 2022.)

Slika 22. Stari grad Dubovac
Izvor: <https://images.app.goo.gl/ZkskAsfEFUr9mP759> (10. ožujka 2022.)

Slike 23. i 24. Muzej Domovinskog rata
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 25. Redovnik franjevačkog reda u knjižnici franjevačkog samostana u Karlovcu
Izvor: <https://www.facebook.com/franjevackimuzejkarlovac/photos/427127495440685> (6. ožujka 2022.)

Slika 26. Pogled na samostan i toranj crkve s Trga bana Josipa Jelačića
Izvor: <https://www.facebook.com/franjevackimuzejkarlovac/photos/178863636933740> (6. ožujka 2022.)

Slika 27. Dvorište franjevačkog samostana u vrijeme adventa
Izvor: <https://d35nxk5xx1d0px.cloudfront.net/repository/images/d/a/8/e/da8e0e7117ee6d4285ba51c16c7d05c4.jpg?v=21> (6. ožujka 2022.)

Slike 28. i 29. Ivan Rendić, *Radoslav Lopašić*, 1901., park pokraj Zorin-doma
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 30. i 31. Zdenko Grgeljac, *Igra*, 1994., ispred Osnovne škole Braća Seljan
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 32., 33. i 34. Ivan Meštrović, *Majka*, 1969. ispred Zorin-doma
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 35., 36. i 37. Kosta Angeli Radovani, *Vjekoslav Karas*, 1974., Radićeva ulica
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 38. i 39. Ante Despot, *Ljubavnici*, 1969., Vrbanićev perivoj
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 40. i 41. Frano Kršinić, *Prvi koraci*, 1968. Vrbanićev perivoj
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 42. i 43. Tome Serafimovski, *Proboj*, 1985., na prilazu drvenom koranskom mostu
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slika 44. Ivo Kerdić, nadgrobni spomenik Ivanu Banjavčiću, 1915., katoličko groblje
Dubovac

Izvor: <https://storage.googleapis.com/www.ar-tour.com/users/f70374b7-819e-4c7c-81cd-43dc8bffce6d/images/temp/main/3xdn-7e14-76g1-zcjr.png> (7. ožujka 2022.)

Slike 45. i 46. Šime Vidulin, Kuna u skoku, 2001., ispred Hrvatske gospodarske komore
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 47. i 48. Stjepan Marjanović, *Hrvatski sokol*, spomenik borcima iz I. svjetskog rata
(Glorijeta), 1917.
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 49., 50. i 51. Stjepan Gračan, *Spomenik žabi*, 2008., Šetalište dr. Franje Tuđmana
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 52., 53. i 54. Daniel Butala, *Leptir*, 2006., zelena površina Gundulićeve ulice
Snimila: Martina Galović, 4. veljače 2022.

Slike 55. Alem Korkut, *4 rijeke*, 2009., Trg Hrvatskih branitelja
Izvor: <https://images.app.goo.gl/NLbLVmp9pNVZfHjm9> (7. ožujka 2022.)

Slika 56. Alem Korkut, *4 rijeke*, 2009., Trg Hrvatskih branitelja
Izvor: <https://images.app.goo.gl/cJGSS9Q7YYLrRsNG6> (7. ožujka 2022.)

Slika 57. Alem Korkut, *4 rijeke*, detalj, 2009., Trg Hrvatskih branitelja
Izvor: <https://alemkorkut.com/wp/wp-content/uploads/2018/12/kar-izr1111.jpg> (2. svibnja
2022.)

Slika 58. Primjer murala na stambenim zgradama u gradskoj četvrti Rakovac
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 59. Grafit na Gradskoj knjižnici *Ivan Goran Kovačić* u gradskoj četvrti Novi centar
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 60. Mural s prikazom karlovačkog umjetnika Vjekoslava Karasa u gradskoj četvrti Novi
centar
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 61. Mural s prikazom braće Seljan, stambena zgrada u gradskoj četvrti Novi centar
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 62. Detalj murala *San djevojčice* na stambenoj zgradi u gradskoj četvrti Novi centar

Izvor: https://www.duga-oslikavanje.hr/wp-content/uploads/2020/09/IMG_3134_800x533.jpg (2. svibnja 2022.)

Slika 63. Dragojla Jarnević (Karlovac, 4. siječnja 1812. – Karlovac, 12. ožujka 1875.), hrvatska književnica i učiteljica, mural u Karlovcu
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 64. Vjekoslav Karas (Karlovac, 19. svibnja 1981. – Karlovac, 5. srpnja 1858.), hrvatski slikar, mural u Karlovcu
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 65. Daniel Butala (Karlovac, 26. travnja 1943. – 18. srpnja 2017.) hrvatski slikar i likovni pedagog
Izvor: https://d35nxk5xx1d0px.cloudfront.net/repository/images/_variations/a/1/2/1/a1217efca8b0fab0fff52c1e758b6739_view_article.jpg?v=21 (15. ožujka 2022.)

Slika 66. Josip Vaništa (Karlovac, 17. svibnja 1924. – Zagreb, 24. ožujka 2018.), hrvatski slikar, grafičar, pisac, akademik i sveučilišni profesor
Izvor: <https://static.jutarnji.hr/images/live-multimedia/binary/2020/2/25/22/b2.jpg> (15. ožujka 2022.)

Slika 67. Blaž Ćuk (Krašić, 2. veljače 1915. – Karlovac, 4. lipnja 1975.), hrvatski slikar i likovni pedagog
Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Bla%C5%BE_%C4%86uk#/media/Datoteka:Autoportret,_1944._litografija.jpg (15. ožujka 2022.)

Slika 68. Fran Krsto Frankopan (Bosiljevo, 4. ožujka 1643. – Bečko Novo Mjesto, 30. travnja 1671.), hrvatski plemić, vojskovođa i pjesnik iz velikaške obitelji Frankopan.
Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Fran_Krsto_Frankopan#/media/File:FranKrstoFrankopanPortrait.jpg (15. ožujka 2022.)

Slika 69. braća Seljan – Mirko (Karlovac, 5. travnja 1871. – Peru, 1913.) i Stjepan (Karlovac, 19. kolovoza 1875 – Ouro Preto, Brazil, 7. lipnja 1936.), najpoznatiji hrvatski istraživači, mural u Karlovcu
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 70. Slavko Mihalić (Karlovac, 16. ožujka 1928. – Zagreb, 5. veljače 2007.), hrvatski pjesnik, novelist, novinar, književni kritičar i akademik, mural u Karlovcu
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Slika 71. Nikola Tesla (Smiljan, 10. srpnja 1856. – New York, 7. siječnja 1943.), izumitelj i inženjer, mural u Karlovcu
Izvor: <https://tris.com.hr/wp-content/uploads/2021/05/20210508-Karlovac-05-mural-s-likom-Nikole-Tesle.-Kresimir-Veble-Suzana-Veble-Mirko-Butkovic-Drazen-Brletic-Leonard-Lesic-Ivan-Miksic-Marin-Bakic-Sasa-i-Darko-foto-Marinko-Polovic.jpg> (15. ožujka 2022.)

Slika 72. Miroslav Krleža (Zagreb, 7. srpnja 1893. – Zagreb, 29. prosinca 1981.), hrvatski književnik i enciklopedist, mural u Karlovcu
Snimila: Martina Galović, 7. studenog 2021.

Sažetak

Cilj je ovog diplomskog rada je ukazati na mogućnosti koje povijesna Zvijezda i današnji grad Karlovac sa svojim znamenitostima pružaju u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika. Ovim radom želim ukazati na mogućnost povezivanja sadržaja Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u integriranoj nastavi na primjerima iz neposredne blizine te prezentirati suvremene metode i načine kojima se taj sadržaj može obraditi i usvojiti u srednjoškolskoj nastavi. Osim usvajanja novih znanja i vještina, cilj ovog Vodiča je i učenicima osvijestiti važnost kulturne baštine i njenog očuvanja, ali i odgovornosti koju oni sami imaju prema istoj toj baštini, njenoj zaštiti i prezentaciji. Rad započinje sažetim pregledom *Kurikuluma za Likovnu umjetnost* i *Kurikuluma za Njemački jezik*, objašnjenjem pojma CLIL i primjenom u nastavi Likovne umjetnosti i Njemačkog jezika u srednjim školama te metodičko-didaktičkim opisom predloženog Vodiča. Drugi dio rada čini Vodič. Sadržaj i zadaci su raspoređeni u sedam tematskih poglavlja i prate okolnosti nastanka utvrde, povijest i razvoj arhitekture grada, pregled muzejskih i galerijskih institucija u gradu, osobitosti samostanske arhitekture i vjerskih, ali i društvenih običaja, urbanu umjetnost i znamenitosti grada.

Ključne riječi: CLIL, Likovna umjetnost, Njemački jezik, povijesno-umjetnički vodič, Karlovac

Zusammenfassung

Ziel dieser Diplomarbeit ist es, die Möglichkeiten aufzuzeigen, die das historische Zentrum (Zvijezda) und die heutige Stadt Karlovac mit ihren Sehenswürdigkeiten im Unterricht der Kunstgeschichte und Deutsch bieten. Mit dieser Diplomarbeit möchte ich die Möglichkeit aufzeigen, die Inhalte der Kunstgeschichte und der deutschen Sprache im integrativen Unterricht an Beispielen aus nächster Nähe zu verbinden, wie auch moderne Methoden und Wege vorstellen, wie diese Inhalte verarbeitet und in der Oberstufe übernommen werden können. Neben der Weitergabe neuer Kenntnisse und Fähigkeiten soll dieser historisch-künstlerischer Führer den Schülern die Bedeutung des kulturellen Erbes und

seiner Bewahrung bewusst machen, aber auch die Verantwortung, die sie selbst gegenüber demselben Erbe, seinem Schutz und seiner Präsentation haben. Die Arbeit beginnt mit einem kurzen Überblick über das Kroatische Curriculum der Kunstgeschichte und das Kroatische Curriculum der deutschen Sprache, einer Erläuterung des Begriffs CLIL und seiner Anwendung im Unterricht der Kunstgeschichte und des Deutschen an Schulen sowie einer methodisch-didaktischen Beschreibung des vorgeschlagenen historisch-künstlerischer Führers. Der zweite Teil der Diplomarbeit ist der historisch-künstlerischer Führer. Die Inhalte und Aufgaben sind in sieben thematische Kapitel gegliedert und folgen den Gegebenheiten der Festungsanlage, Geschichte und Entwicklung der Stadtarchitektur, Überblick über Museums- und Galerieeinrichtungen in der Stadt, Besonderheiten der Klosterarchitektur sowie religiöse und soziale Bräuche, urbane Kunst und Sehenswürdigkeiten die Stadt.

Schlüsselwörter: *CLIL, Kunstgeschichte, deutsche Sprache, historisch-künstlerischer Führer, Karlovac*

Summary

The aim of this thesis is to point out the possibilities that the historical Star and today's city of Karlovac with its sights provide in the teaching of Fine Arts and German. With this paper I want to point out the possibility of connecting the content of Fine Arts and the German language in integrated teaching on examples from close range and present modern methods and ways in which this content can be processed and adopted in high school. In addition to sharing new knowledge and skills, the aim of this Guide is to make students aware of the importance of cultural heritage and its preservation, but also the responsibility they themselves have towards the same heritage, its protection and presentation. The paper begins with a brief overview of the Curriculum for Fine Arts and the Curriculum for German, an explanation of the term CLIL and its application in the teaching of Fine Arts and German in secondary schools and a methodological and didactic description of the proposed Guide. The second part of the paper is the Guide. The content and tasks are divided into seven thematic chapters and follow the circumstances of the fortification, history and development of city architecture, overview of museum and gallery institutions in the city, features of monastery architecture and religious and social customs, urban art and sights of the city.

Keywords: *CLIL, Visual Arts, German language, historical and artistic guide, Karlovac*